

SPOŁECZNY RAPORT O STANIE MIASTA

ŁÓDŹ CAŁA
NAPRZÓD!

Raport oparty na danych, bez koloryzowania

20
24

Spis treści

1. WSTĘP

Stare porzekadło mówi, że istnieją trzy rodzaje kłamstwa - duże kłamstwo, małe kłamstwo i statystyka. Cokolwiek myślimy o danych, bez wątpienia nie ma lepszego sposobu na badanie stanu danego podmiotu. Poprzez dane i liczby swoją kondycję sprawdzają podmioty prywatne i państwa. Dane najczęściej mówią podane w kontekście.

Dniem premiery raportu jest dzień sesji absolutoryjnej. To dzisiaj radni Rady Miejskiej w Łodzi decydują, czy udzielić absolutorium prezydent miasta Łodzi.

Pragniemy, by raport ten był **przyczynkiem do tego, by spojrzeć nieco szerzej na stan miasta oraz jakość zarządzania miastem**. Porównujemy więc nasze miasto do innych największych miast Polski - wszakże nie jesteśmy samotną wyspą na oceanie, a częścią większego ekosystemu. Miasta jak Wrocław, Poznań czy Kraków są dla nas konkurencją - o zasoby ludzkie, o inwestycje, o turystów. Ludzie pragną wysokiej jakości życia, często nawet kosztem wyższych kosztów. Musimy mieć to na uwadze, chcąc zapewnić Łodzi długoterminowy rozwój i świetlane perspektywy. **Nie uciekniemy od porównań, bo to właśnie inwestorzy, przedsiębiorcy i potencjalni mieszkańcy porównują największe polskie miasta w poszukiwaniu tego najlepszego - do zamieszkania, inwestycji czy rozwoju.**

Czas skończyć z propagandą sukcesu i wyrzeć nieco poza własną miedzę. Jest to nasz pierwszy społeczny raport o stanie miasta, w którym podejmujemy próbę przekrojowego spojrzenia na dane o naszym mieście, pokazując kontekst - czyli inne miasta Polski. Tego brakuje w miejskim raporcie i tę lukę pragniemy wypełnić, gdyż w ten sposób lepiej można zrozumieć, w czym nasze miasto wypada świetnie, a gdzie jest jeszcze przestrzeń do poprawy. Raport wzbogacamy o liczne wykresy i diagramy.

Zachęcamy do lektury i dzielenia się swoimi przemyśleniami na temat naszego raportu na lodzcalanaprzed@gmail.com

2. KIM JESTEŚMY?

Tu Stowarzyszenie Łódź Cała Naprzód! – grupa łodzianek i łodzian, którzy z miłości do miasta postanowili wziąć sprawy w swoje ręce. Mieszkamy w Łodzi z wyboru, z urodzenia, z serca. Wierzymy, że nikt za nas nie zmieni tego miasta, dlatego działamy, by poprawiać jakość życia w naszym ukochanym mieście nad Łódką i Jasieniem.

**Wierzymy, że Łódź
zasługuje na lepszą
przyszłość, ale aby do
niej dążyć, potrzebne są
rzetelne informacje**

Chcemy Łodzi, w której władze, radni i urzędnicy służą Nam – mieszkańcom, a nie partiom politycznym i partykularnym interesom.

Marzy nam się miasto stawiające na zieleń, adaptację do zmian klimatu oraz komfortową i niezawodną komunikację zbiorową.

Walczymy o realny wpływ mieszkańców na decyzje, mówimy stop patodeweloperce i domagamy się aktywnej polityki mieszkaniowej. Żądamy transparentności wydatków publicznych oraz czystej i zadbanej Łodzi.

Działamy, bo wierzymy, że Łódź ma szansę być konkurencyjnym w skali Polski i Europy Środkowo-Wschodniej miastem na miarę XXI w.

AUTORZY I AUTORKI RAPORTU

**Justyna
Wołkowska**

radczyni prawna,
przewodnicząca
Stowarzyszenia

**Adam
Borkowski**

przedsiębiorca,
przewodniczący RO Wzniesień
Łódzkich, wiceprzewodniczący
Stowarzyszenia

**Tomasz
Tomas**

analityk danych,
członek RO Widzew
Wschód, członek
Zarządu Stowarzyszenia

**Kosma
Nykiel**

urbanista, radny Rady
Miejskiej w Łodzi, członek
Zarządu Stowarzyszenia

**Adrian
Zieleniewicz**

urbanista,
członek Rady Osiedla
Bałuty-Doły, członek
Stowarzyszenia

**Jolanta
Paradowska**

pasjonatka zielonego
i przyjaznego miasta,
członkini Stowarzyszenia

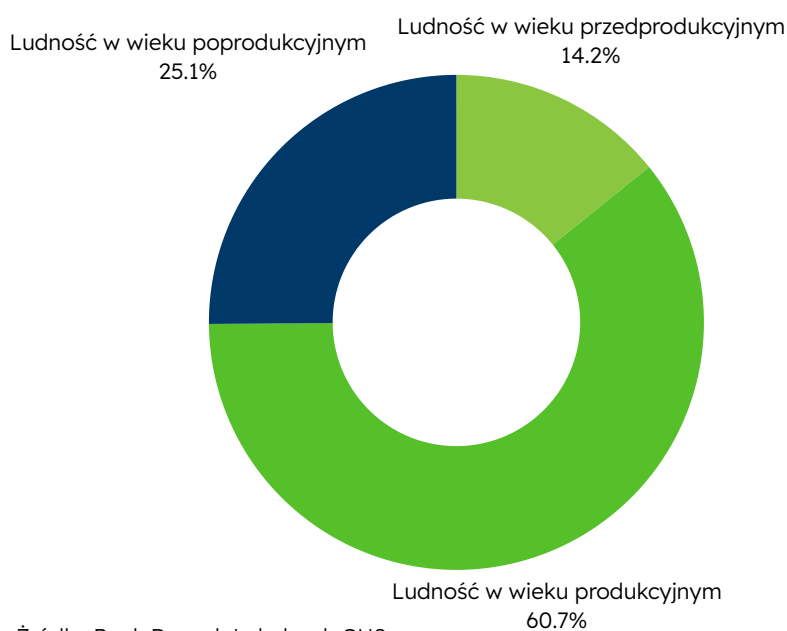

**Krzysztof
Kantorski**

pasjonat transportu
miejskiego, przewodniczący
Komisji Rewizyjnej
Stowarzyszenia

3. DEMOGRAFIA

Ze względu na specyfikę zagadnienia jakim jest demografia przytoczenie kilku danych statystycznych opisujących stan populacji w konkretnym dniu, wybiórcze uzupełnienie ich wskazaniem jednej pozytywnej tendencji w tym zakresie oraz opatrzenie wszystkiego zdjęciem uroczego dziecka jest niewystarczające do oceny rzeczywistej kondycji demograficznej miasta. Rzetelne przedstawienie stanu populacji nie obędzie się bez odniesienia się do zmian zachodzących na przestrzeni ostatnich lat, prognoz demograficznych i porównań z innymi dużymi ośrodkami w kraju.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

645 693

**mieszkańców
Łodzi w 2024**

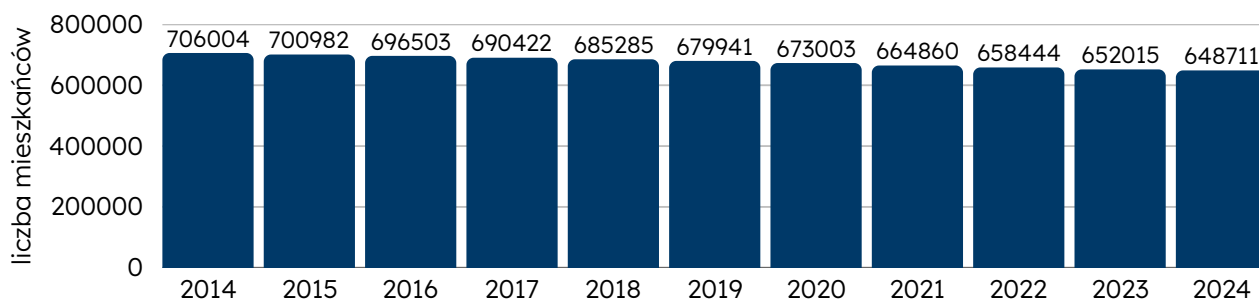
-1%

**o tyle skurczyła się
populacja Łodzi
w ciągu roku**

-8,5%

**o tyle zmniejszyła
się populacja
w ciągu 10 lat**

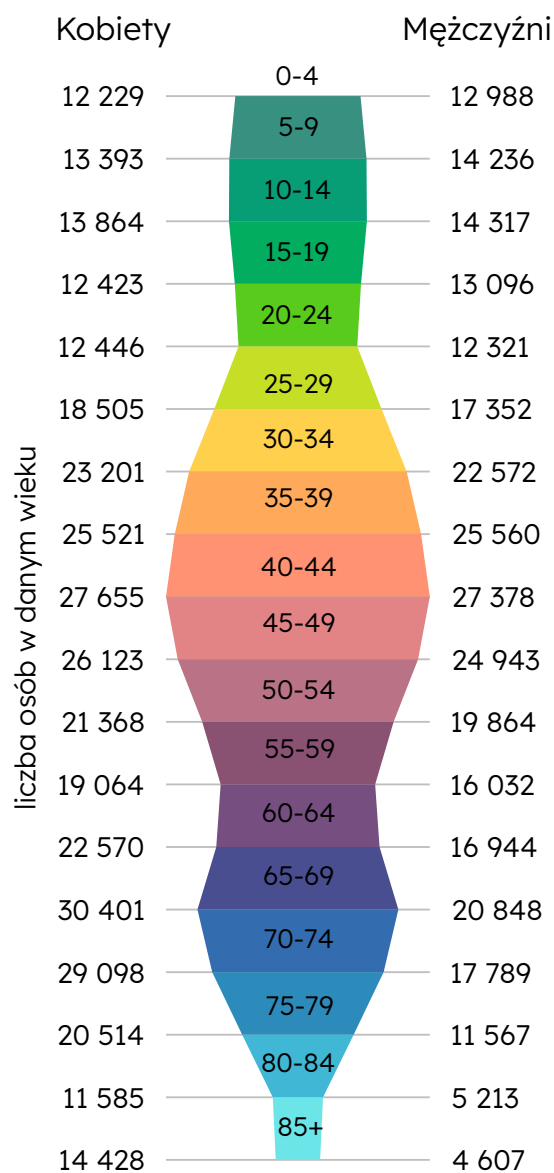
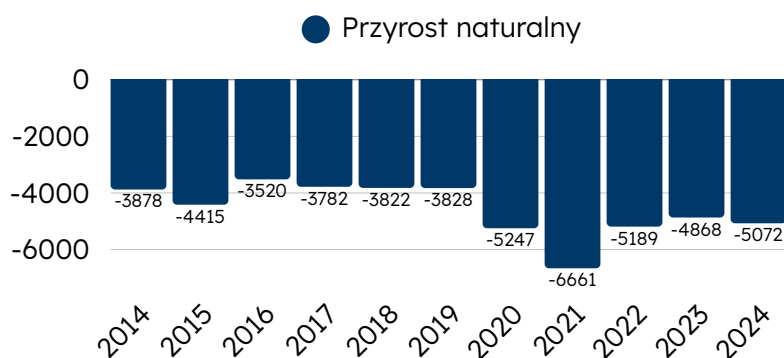
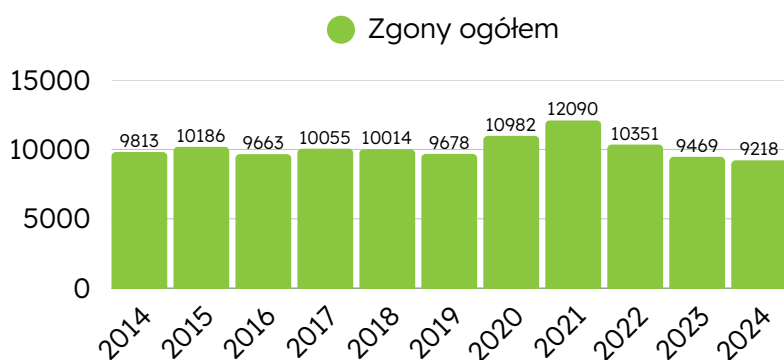
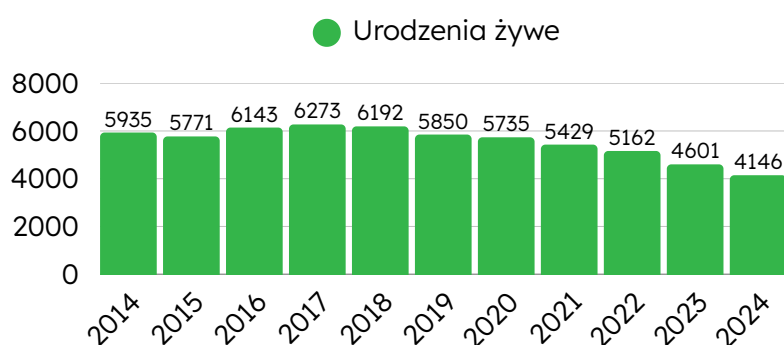
Należy zwrócić uwagę na utrzymujący się trend spadku liczby ludności, który od kilku lat jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk w mieście. Jedynie w ciągu ostatniego roku populacja Łodzi skurczyła się o ok. 1% – w 2025 roku jest nas przynajmniej 6 322 mniej niż w roku poprzednim. To liczba mieszkańców porównywalna do populacji Pajęczna. W skali ostatnich dziesięciu lat Łódź straciła 60 311 mieszkańców, co przekracza liczbę osób zamieszkujących sąsiednie miasto Zgierz (około 53 tys. mieszkańców). To spadek o 8,5%, który odzwierciedla głębsze problemy demograficzne.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

3. DEMOGRAFIA

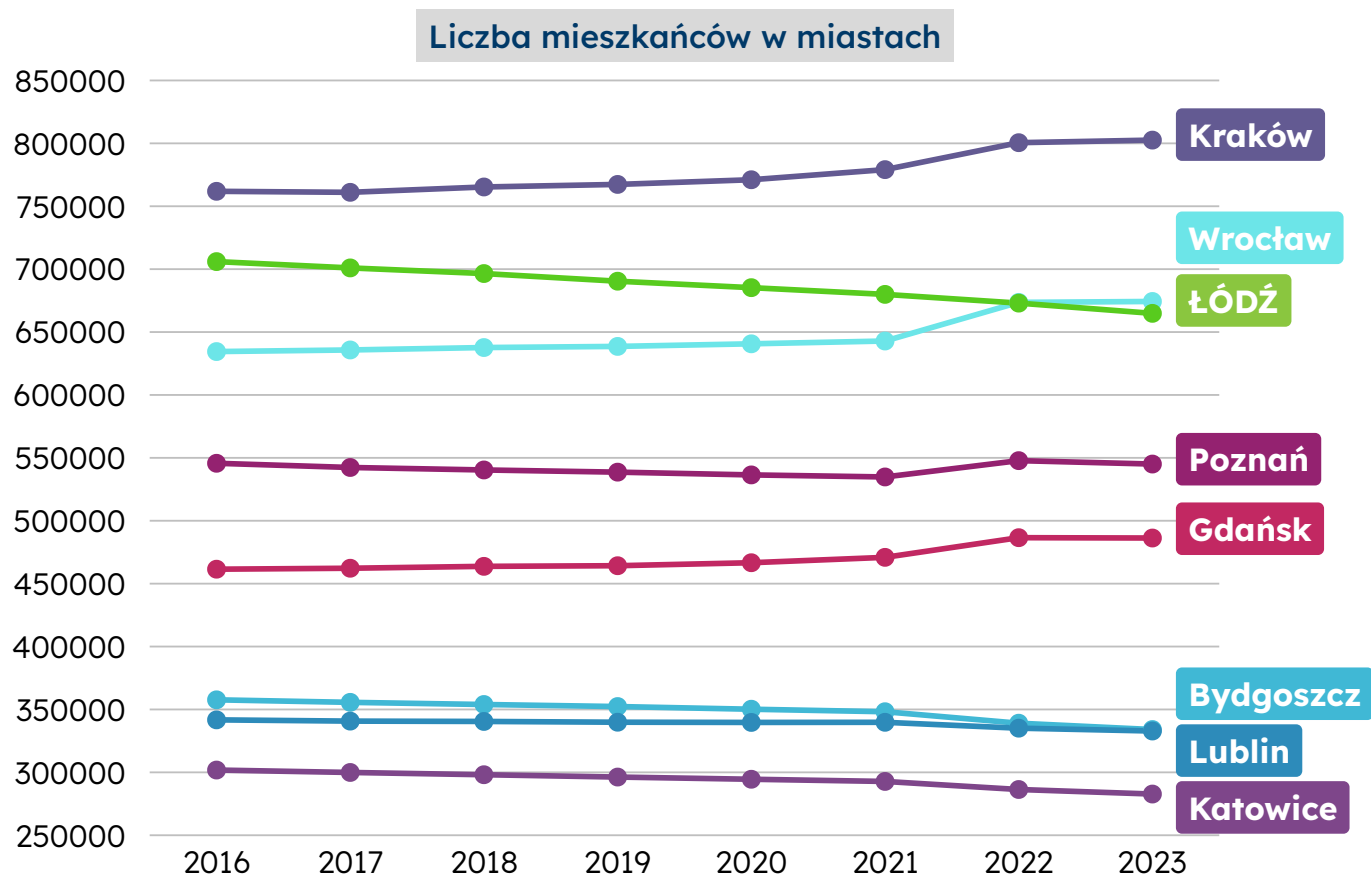
Głównym czynnikiem wpływającym na negatywną dynamikę demograficzną jest utrzymujący się niekorzystny bilans przyrostu naturalnego – stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów. W 2024 roku w Łodzi odnotowano jedynie 4146 urodzeń, co stanowi znaczący spadek w porównaniu do lat ubiegłych. Najwięcej dzieci w ciągu ostatniej dekady przyszło na świat w 2017 roku (ok. 6300), jednak od tego czasu liczba urodzeń spada. W tym samym czasie liczba zgonów utrzymuje się na stałym poziomie około 10 000 rocznie (poza wzrostem w trakcie trwania pandemii). Pod tym względem Łódź również niekorzystnie wyróżnia się na tle pozostałych, największych polskich miast – na 1000 mieszkańców rodzi się tu najmniej dzieci i występuje najwięcej zgonów. Jest to powód, dla którego Łódź charakteryzuje się również najmniejszym wskaźnikiem ruchu naturalnego.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, Informatory Urzędu Statystycznego w Łodzi

3. DEMOGRAFIA

Łódź nie tylko nie znalazła się w gronie największych miast, które zwiększyły swoją populację jak np. Warszawa, Kraków, Gdańsk czy Wrocław, który w ostatnim czasie wyprzedził nasze miasto w rankingu najbardziej ludnych miast, ale przoduje wśród tych, których populacja się kurczy. Po Łodzi największy ubytek mieszkańców nastąpił w Katowicach – ok. 23 tys. (spadek o 7,6%), Szczecinie – 20,5 tys. (spadek o 5%) i Poznaniu – 9,5 tys. (spadek o 1,7%).

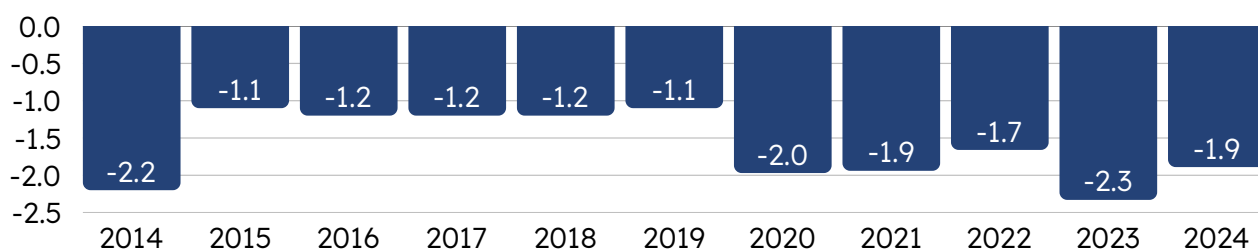
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, Baza Demografia

Prognozy demograficzne na przyszłość są jeszcze bardziej niepokojące. Zgodnie z szacunkami GUS, do 2060 roku liczba ludności Łodzi ma zmniejszyć się o kolejne 185 tys. osób – liczba porównywalna z dzisiejszą populacją Kielc. Taki spadek populacji będzie miał poważne konsekwencje zarówno dla rynku pracy, jak i dla rozwoju społecznego i gospodarczego miasta. Pomimo tego, iż jest to wyłącznie szacunek i może on nie odpowiadać dokładnie rzeczywistości jaka nastąpi, nadal pokazuje on skalę zapaści demograficznej jaka grozi naszemu miastu. W zakładanym przez GUS scenariuszu w 2060 r. Łódź jest na 6. miejscu wśród polskich miast pod względem populacji – prześcigają nas pod tym względem kolejne miasta: Poznań i Gdańsk.

3. DEMOGRAFIA

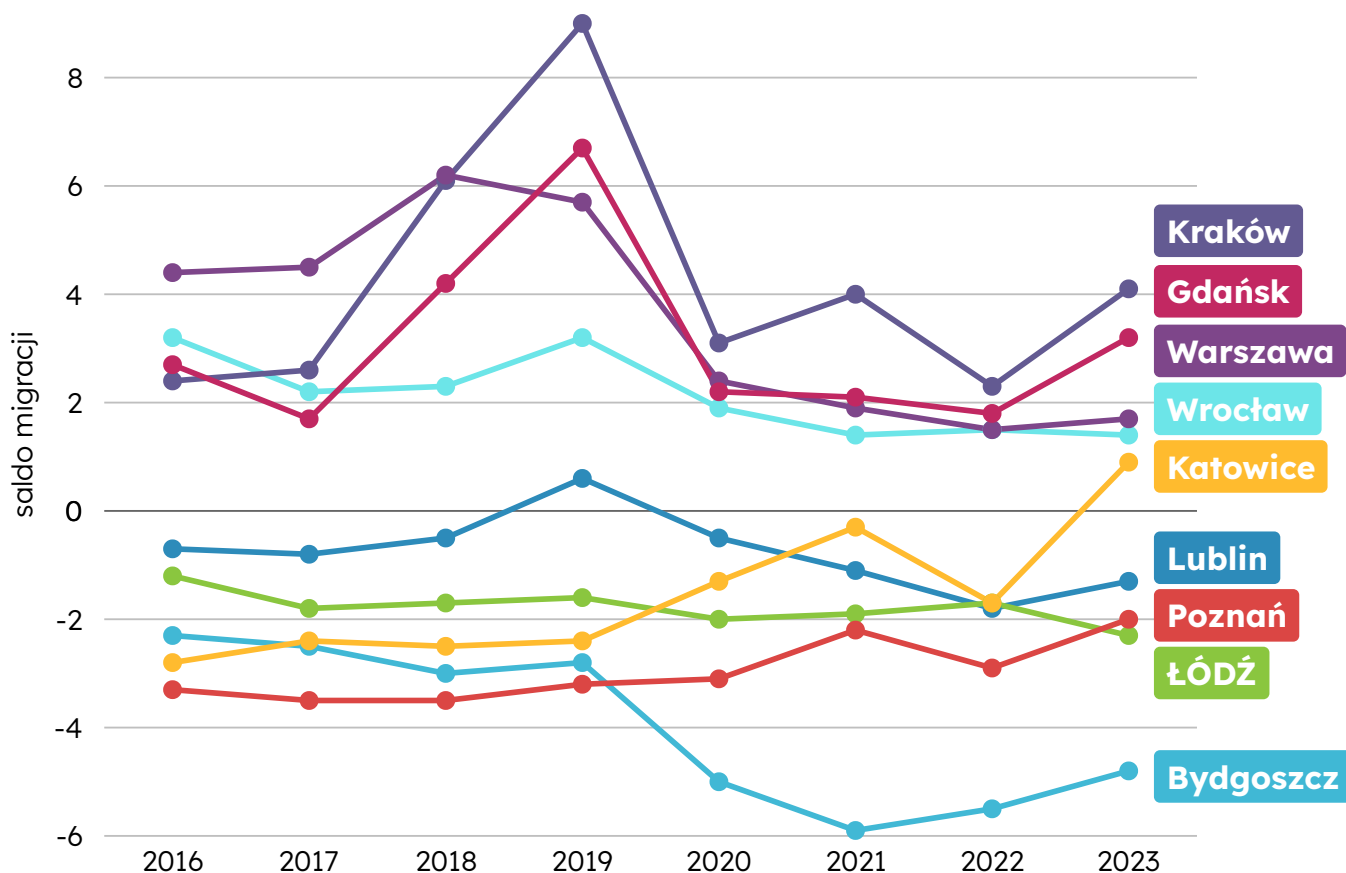
Równocześnie, saldo migracji Łodzi pozostaje ujemne – przeważająca liczba wyjeżdżających nad przyjeżdżającymi przekłada się na roczny ubytek kolejnych ponad 1000 mieszkańców (-1228 w 2024 r.). Łódź tym samym, obok Poznania i Szczecina, zalicza się do nielicznego grona największych polskich miast w mniejszym stopniu przyciągających nowych mieszkańców. Dlatego też, choć w ciągu ostatnich dziesięciu lat przybyło około 6200 osób w wieku 20–34 lata, to nie jest to wystarczające, by zrównoważyć inne negatywne tendencje demograficzne.

Saldo migracji Łodzi na 1000 mieszkańców

Bank Danych Lokalnych GUS, Baza Demografia

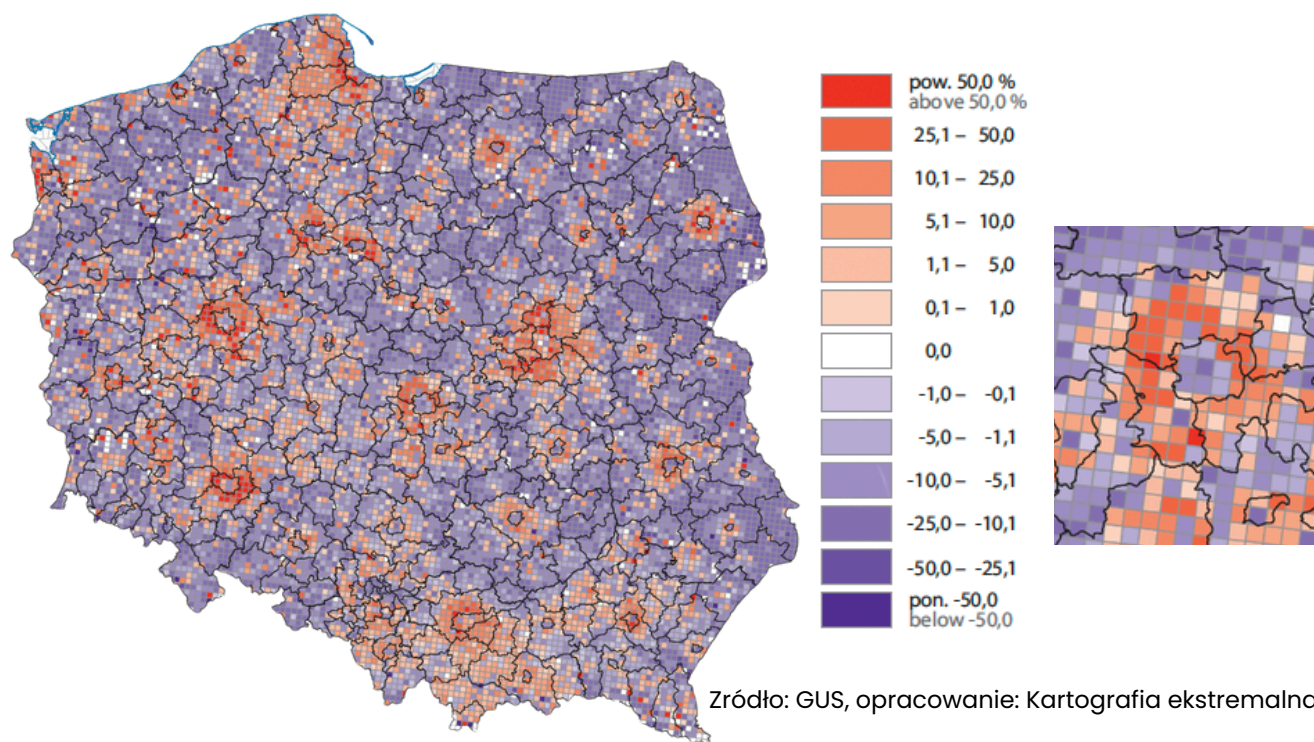
Saldo migracji największych polskich miast na 1000 mieszkańców

Bank Danych Lokalnych GUS, Baza Demografia

3. DEMOGRAFIA

Łódź, tak samo jak inne duże miasta zмага się z problemem niekontrolowanej suburbanizacji. Dotychczasowi mieszkańcy miasta zasiedlają okoliczne miejscowości, jednocześnie pracując w Łodzi, a ich dzieci chodzą do łódzkich szkół. Jednym słowem korzystają z miasta jak dotychczas, jednocześnie nie partycypując w kosztach jego utrzymania.

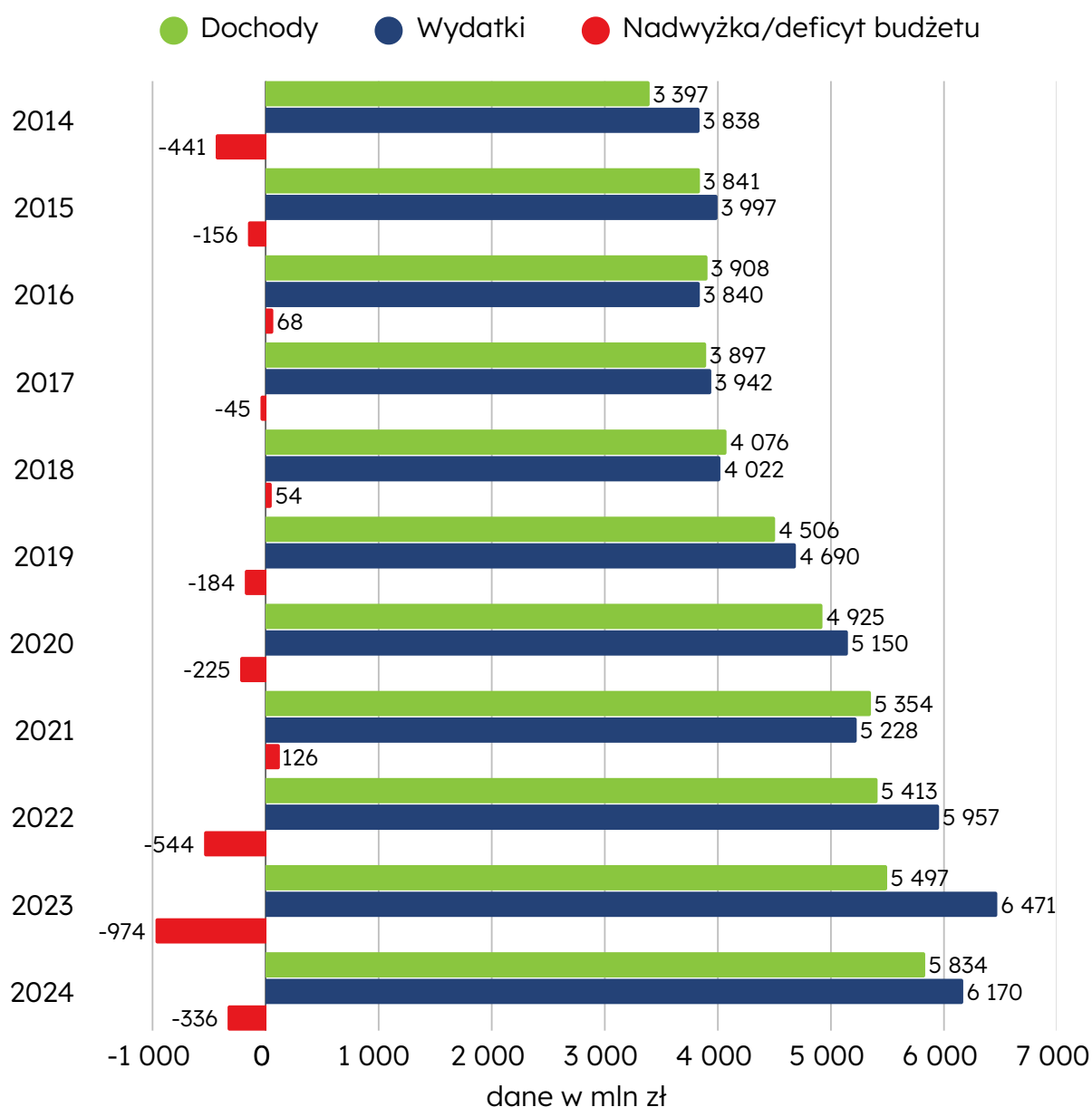
Od lat w strategii miasta zapisany jest rozwój miasta “do wewnątrz”. Dane zaś pokazują, że Łódź niestety nadal przegrywa z ościennymi gminami walkę o zatrzymanie mieszkańców. Nasze miasto rozlewa się w niekontrolowany sposób, a efekty przyciągania nowych mieszkańców do Śródmieścia w świetle danych GUS wydaje się być niestety nieistotny statystycznie.

Kluczowe staje się wzmocnienie działań mających na celu odwrócenie lub spowolnienie tego trendu. Należy kontynuować i intensyfikować programy rewitalizacyjne, które przywracają blask zaniedbanym obszarom, zachęcając mieszkańców do powrotu do centrum i dobrze skomunikowanych dzielnic. Ważne jest także tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i pracy w Łodzi, poprzez rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, dostępność usług oraz wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki. Długoterminowa strategia powinna również obejmować zacieśnienie współpracy z gminami ościennymi w celu skoordynowanego planowania przestrzennego i podziału obciążeń wynikających z rozwoju metropolitarne, w czym pomogłoby utworzenie Metropolii Łódzkiej (podobnej do tej funkcjonującej na Śląsku) przez parlament.

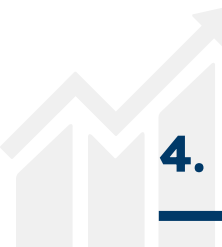
4. GOSPODARKA I FINANSE

Ostatnia dekada w finansach Łodzi to opowieść o rosnących dochodach miasta, którym jednak nie towarzyszy proporcjonalny wzrost efektywności wydatków. Z jednej strony rosną wpływy z podatków PIT i CIT – w 2014 roku dochód z PIT wynosił ok. 805 mln zł, w 2024 roku przekroczył już 1,7 mld zł. Jednak z drugiej strony miasto coraz częściej balansuje na granicy deficytu – tylko w 5 z ostatnich 10 lat budżet był zamknięty nadwyżką.

Bilans budżetu miasta Łodzi

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

4. GOSPODARKA I FINANSE

Wydatki rosną szybciej niż dochody

Wydatki budżetowe Łodzi zwiększyły się z ok. 3,8 mld zł w 2014 roku do niemal 6,6 mld zł w 2024 roku. Tymczasem dochody rosły wolniej — z 3,4 mld zł do niepełna 6,1 mld zł. Efekt? Narastający deficyt budżetowy, którego wartość w 2024 roku sięga ok. -520 mln zł. Jest to jeden z najgłębszych deficytów ostatnich lat.

Nadwyżka operacyjna — malejące bezpieczeństwo budżetowe

Jeszcze w połowie dekadę Łódź notowała znaczącą nadwyżkę operacyjną (226 mln zł w 2014, 324 mln zł w 2018). Jednak od kilku lat ten bufor bezpieczeństwa topnieje, w pewnym stopniu spowodowane były to zmianami w systemie podatkowym wprowadzanymi przez rząd centralny. W 2023 i 2024 roku nadwyżka operacyjna jest niższa niż w latach 2014–2018, co ogranicza zdolność miasta do finansowania inwestycji, bez sięgania po dług.

517 mln

wysokość deficytu
budżetowego w 2024

9 tys.

wysokość zadłużenia
na 1 mieszkańca
z 1200 zł w 2014 r.

650%

o tyle wzrosło
zadłużenia miasta
w ciągu 10 lat

Udział inwestycji spada

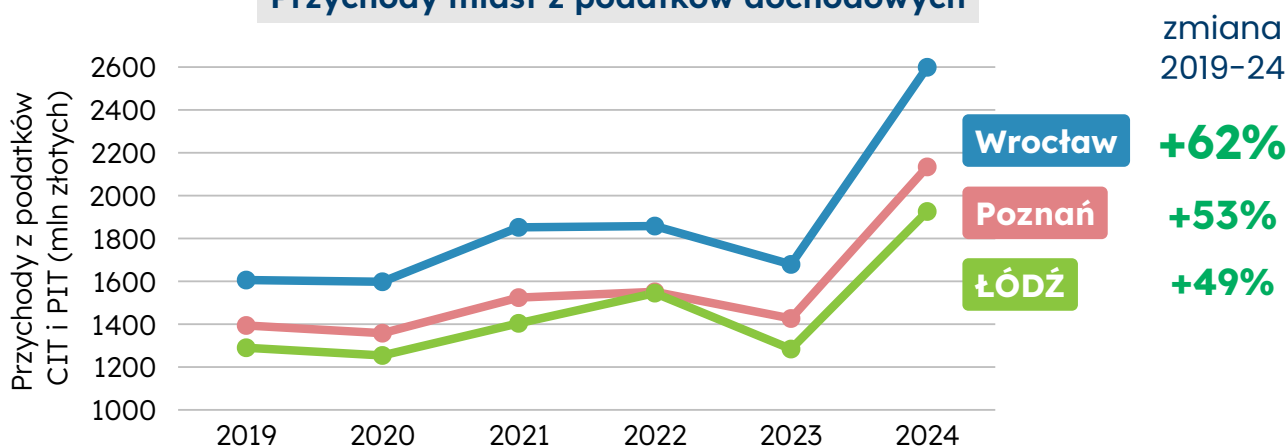
Kolejnym trendem jest także systematyczny spadek udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem. W 2014 roku stanowiły one 26,6% budżetu — dziś to ledwie 12–15%. To oznacza, że miasto coraz większą część budżetu przeznacza na bieżące funkcjonowanie, a mniej na rozwój infrastruktury i majątku trwałego. Mniej środków na inwestycje nie musi oznaczać zastoju — środki na wydatki bieżące przeznaczane są chociażby na funkcjonowanie transportu zbiorowego, oczyszczanie miasta czy utrzymanie zieleni. Niestety, spoglądając subiektywnie na te aspekty funkcjonowania miasta, nietrudno odnieść wrażenie, że wydają się być niedofinansowane.

4. GOSPODARKA I FINANSE

Przychody podatkowe na tle innych miast

Porównanie przychodów miasta z podatków dochodowych – PIT (od osób fizycznych) oraz CIT (od osób prawnych) jest miarodajnym wskaźnikiem rozwoju gospodarczego miasta. Im wyższe przychody z tego tytułu, tym więcej zarabiają jego mieszkańcy i firmy tam zlokalizowane (wliczając JDG, szczególnie popularne pośród najlepiej zarabiających Polaków).

Przychody miast z podatków dochodowych

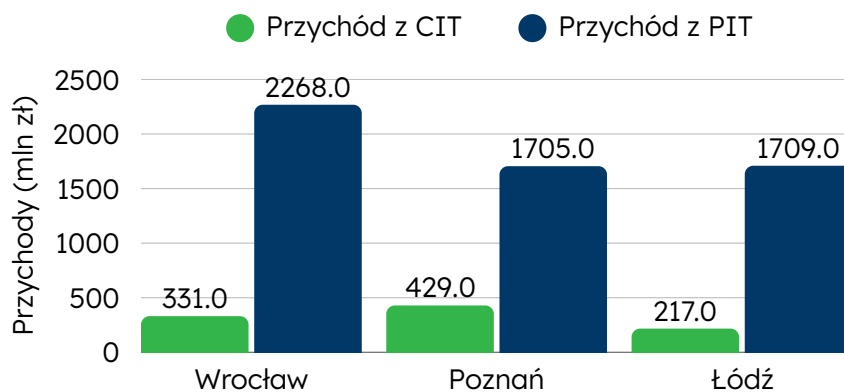

Źródło: Raporty o wykonaniu budżetu miast

Pomimo wzrostu dochodów z podatków PIT i CIT o 49%, rosną one wolniej niż w pozostałych największych miastach. Kiedy jeszcze w 2019 roku wpływy z ww. podatków w Poznaniu były o 8% wyższe, a we Wrocławiu o 24%, to w 2024 ta różnica wzrosła do odpowiednio 11% i 35%. Oznacza to, że dystans między Łodzią a Wrocławiem czy Poznaniem zwiększa się, zamiast zmniejszać.

Warta zauważenia wydaje się dynamika wzrostu przychodów z podatku CIT. Między 2019 a 2024 wzrosły w Łodzi one o 115%, podczas gdy w Poznaniu o 147%, a we Wrocławiu o 151%. Jest to znacząca różnica i świadczy o stanie gospodarczym miasta, nawet jeśli stanowi relatywnie niewielki procent przychodów.

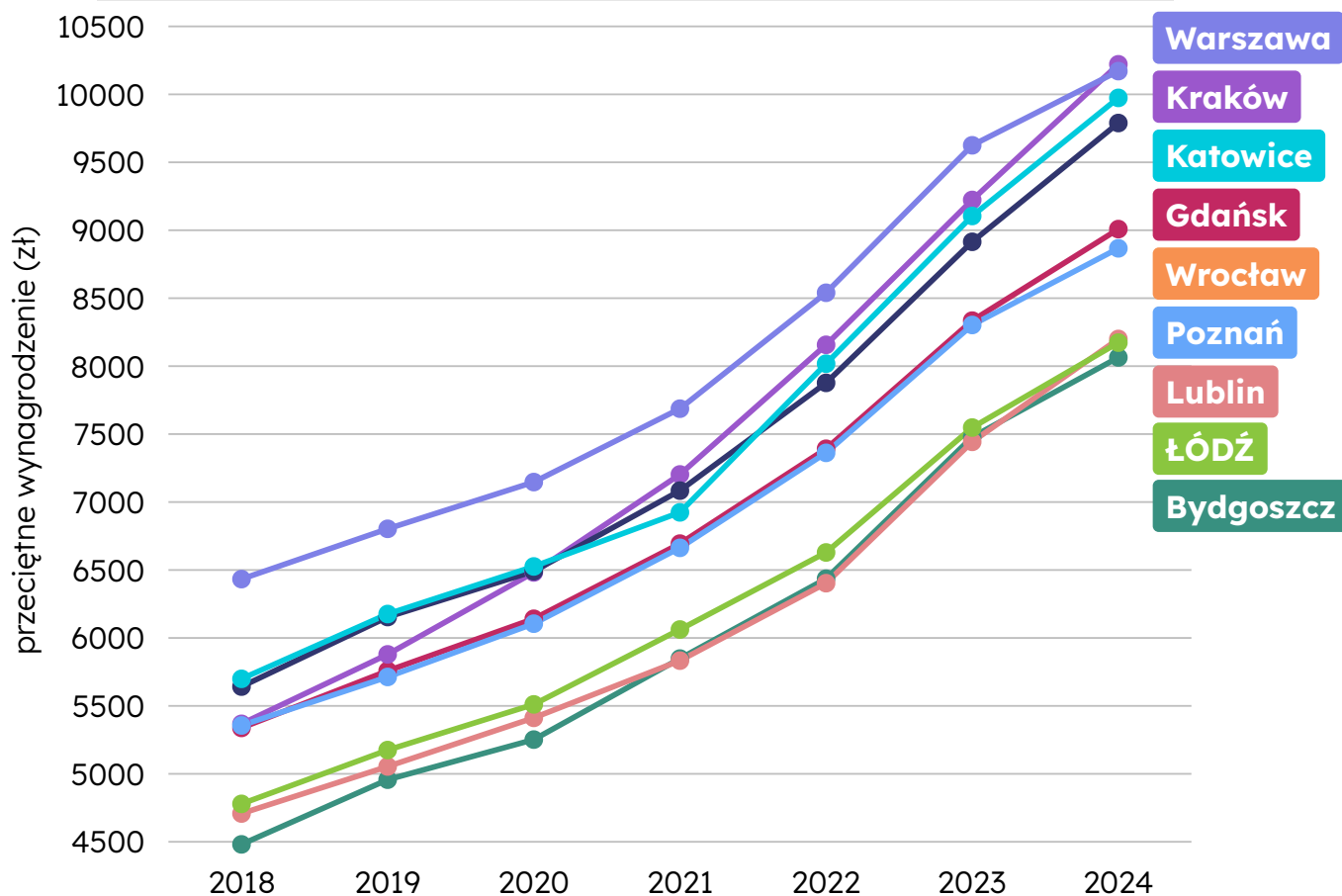
Przychody miast z podatków PIT i CIT w 2024 roku

Źródło: Raporty z wykonania budżetu miast

4. GOSPODARKA I FINANSE

Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w miastach

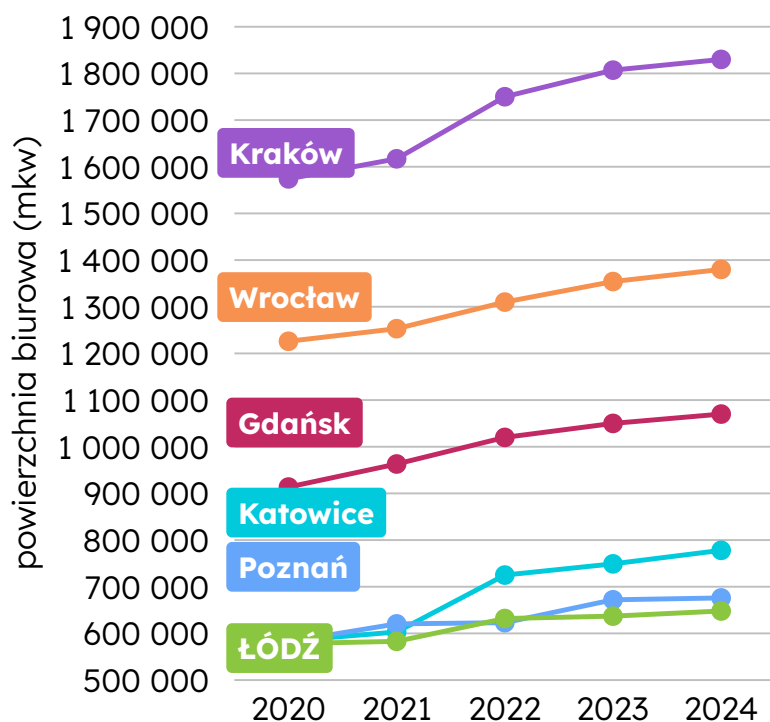
Bank Danych Lokalnych GUS, Statystyka miast GUS

Przeciętne wynagrodzenie w Łodzi wzrosło z 3993 zł w 2014 roku do 8173,66 zł w 2024 roku, co oznacza wzrost o 113%. Na ten wynik duży wpływ miały kolejne podwyżki płacy minimalnej (z 1680 zł brutto w 2014 roku do 4300 zł w 2024 roku), a także ogólny trend wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej. Tylko w 2024 roku odnotowano w Łodzi wzrost wynagrodzeń o 7,4% względem roku poprzedniego.

Mimo tego, na tle innych dużych miast wojewódzkich Łódź nie wypada najlepiej. O ile wzrost procentowy jest nieco wyższy niż we Wrocławiu (107%) i Poznaniu (104%), to trzeba pamiętać, że punkt startowy był gdzie indziej. W 2014 roku przeciętna pensja w Łodzi była aż o 500 zł niższa niż w Poznaniu – dziś ta różnica wzrosła do niemal 700 zł. Z kolei Kraków, który w 2014 startował z poziomu zbliżonego do łódzkiego, odnotował najwyższy wzrost wynagrodzeń w kraju – aż 146% – co pozwoliło mu wyprzedzić wiele miast i umocnić się w krajowej czołówce. W tym kontekście łódzki wzrost pensji, choć nominalnie spory, nie przełożył się na istotne zmniejszenie dystansu do bardziej rozwiniętych ośrodków miejskich.

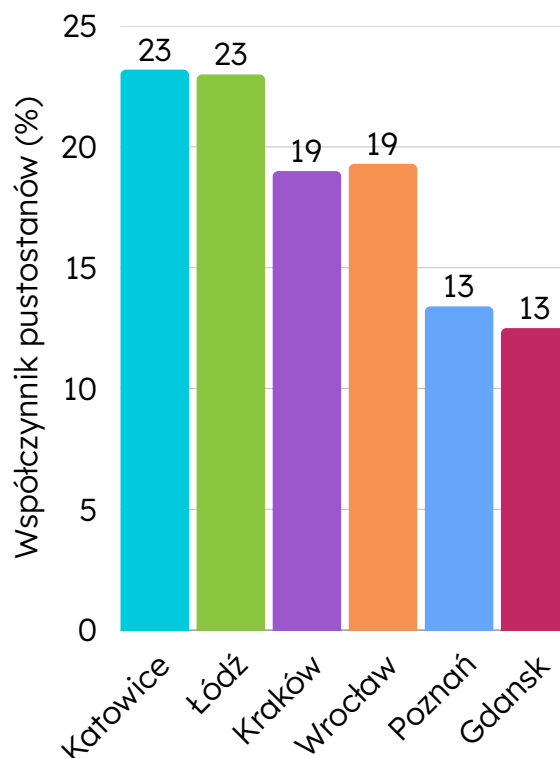
4. GOSPODARKA I FINANSE

Powierzchnia biurowa w miastach

Źródło: raporty o rynku biurowym - Knight Frank i JLL

Współczynnik pustostanów

Pomimo pandemii i upowszechnienia pracy zdalnej, powierzchnia biurowa we wszystkich miastach stale rośnie. Widać to doskonale na wykresie obejmującym lata 2020-2024. Łódź jednak odstaje pod względem nowych inwestycji – gdy w 2024 w Gdańsku oddano ok. 20 tys. m² nowej powierzchni biurowej, we Wrocławiu 26 tys. m², a w Katowicach 27 tys. m², w Łodzi było to zaledwie 11 tys. m². Takie dane, zestawione z wysokością przeciętnych płac oraz wpływami z podatków CIT i PIT wskazują, że dotychczasowe starania o przyciąganie dobrze płatnych miejsc pracy przez Miasto były zdecydowanie niewystarczające.

Łódź sypialnią Warszawy/Wrocławia/Poznania?

Projekt Nowego Centrum Łodzi, który miał być impulsem do rozwoju sektora usług i magnesem dla wysokokwalifikowanej kadry, okazał się fiaskiem. Przez błędne decyzje, zamiast tętniącego życiem centrum biznesowego, powstaje przeciętna dzielnica mieszkaniowa. Istnieje realne ryzyko, że Nowe Centrum Łodzi stanie się jedynie "sypialnią" dla osób pracujących w Warszawie, Wrocławiu czy Poznaniu, zwłaszcza po uruchomieniu Kolei Dużych Prędkości, skracającej czasu dojazdu. Zapewnienie dostępu do dobrze płatnej pracy jest kluczowe, by zatrzymać absolwentów łódzkich uczelni w mieście i by Łódź mogła skutecznie przyciągać talenty.

5. TRANSPORT

Łódź zajmuje niechlubne pierwsze miejsce wśród najbardziej zakorkowanych miast w Polsce. W 2024 roku łodzianie spędzili w korkach 110 godzin, a średni czas pokonania 10 kilometrów wynosi 26 minut i 6 sekund. W rankingu globalnym Łódź zajmuje siódme miejsce na świecie pod względem zatłoczenia, wg raportu TomTom Traffic Index 2024.

System tramwajowy nadal boryka się z wyłączeniem szeregu torowisk (jak Srebrzyńska, część ul. Legionów, Warszawska).

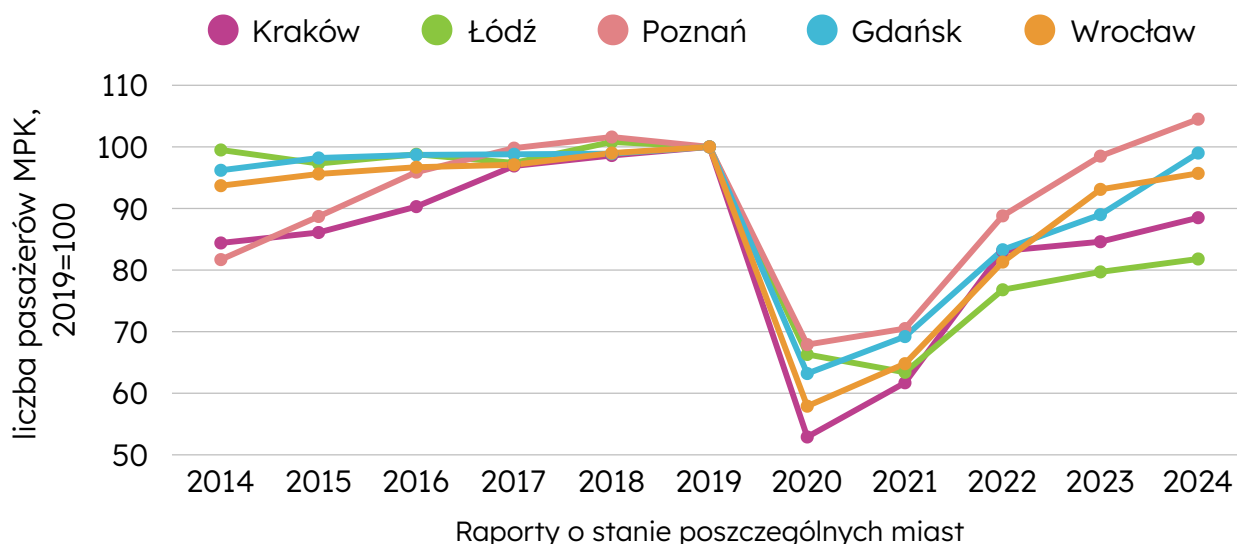
Tramwaje, pomimo wielomiliardowych inwestycji, kursują na zmodernizowanych odcinkach wolniej i dłużej niż przed remontem, a dodatkowo sumaryczna liczba kursów jest mniejsza. W 2024 roku, po 5 latach przerwy przywrócono funkcjonowanie linii tramwajowej na Wojska Polskiego. Tą trasą ponownie pojechały dwie linie tramwajowe, ale już co 15 min, podczas gdy przed zamknięciem takt wynosił 12 min. Powróciła także linia podmiejska 43 do Konstantinowa Łódzkiego, jednakże dojeżdża ona jedynie do skrzyżowania Włókniarzy/Legionów, oferując ograniczonej jakości usługę – pasażerowie tej linii nie mogą bezpośrednio dotrzeć do ścisłego centrum miasta.

Komunikacja szynowa nie ma realnego priorytetu, nawet na odcinkach w pełni wydzielonych z ruchu. Według rankingu Pulsu Gdańska, Łódź znalazła się na przedostatnim miejscu pod względem średniej prędkości tramwajów (16,5 km/h). Dla porównania, w Poznaniu było to 20,5 km/h, Krakowie 19,3 km/h. Nawet w Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej wartość ta wyniosła 18,2 km/h. Najszybsza linia w mieście – "10B", na w pełni wydzielonym torowisku i częściowo bezkolizyjna, zajmuje dopiero 42. miejsce w kraju, wskazując że nawet nasze "szybkie" linie są powolne w skali całej Polski.

Rzetelne zarządzanie systemem transportowym jest możliwe jedynie wtedy, gdy dostępne są odpowiednie dane. Niestety, rok 2024 był kolejnym, kiedy nie zrealizowano kompleksowych badań ruchu w mieście. Nie wiadomo skąd i dokąd poruszają się łodzianie, ani jakich środków transportu na co dzień używają. Władze miasta zobowiązały się do ich wykonania, jednak nie zostały one rozpoczęte do końca 2024 roku, nie zabezpieczono również na ten cel środków w budżecie.

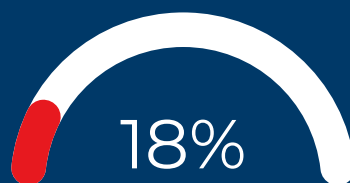
5. TRANSPORT

Łódzka komunikacja miejska znajduje się w głębokim kryzysie infrastrukturalnym i organizacyjnym. Liczba pasażerów spadła z 222,9 mln w 2019 roku do 182,4 mln w 2024 roku, czyli o 18,2%. Ilość wozokilometrów tramwajów spadła dramatycznie z 22,76 mln w 2014 roku do 16,69 mln w 2024 roku. Wydarzyło się to mimo otwarcia wielu odcinków zamkniętych torowisk tramwajowych. Ten spadek nie znalazł proporcjonalnego odzwierciedlenia we wzroście przewozów autobusowych – 29,8 mln wzm. wobec 28,7 mln w 2014 roku.

Dane o liczbie pasażerów łódzkiego MPK wyraźnie wskazują, że nawet przed pandemią stała ona w miejscu. Nie rosła tak dynamicznie jak chociażby w Poznaniu czy Krakowie. Jednocześnie, podczas gdy wszystkie miasta zaliczyły znaczący spadek pasażerów począwszy od roku 2020, łódzkie MPK poradziło sobie najgorzej spośród największych miast w przybliżeniu z powrotem mieszkańców do transportu zbiorowego.

o tyle spadła liczba pasażerów komunikacji miejskiej od 2019 do 2024

Dane te można zestawić z liczbą pasażerów w Poznaniu, która przebiła już stan z roku 2019, a we Wrocławiu i Gdańsku jest ona zbliżona. Słaby wynik Łodzi nie może być tłumaczony pracą zdalną – nie jest to lokalna specyfika rynku. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na taki stan rzeczy może być fakt utrzymania na większości tras bazowego taktu kursowania z czasów pandemicznych tj. 15 min w szczycie. Dla porównania, w Poznaniu i Gdańsku takt bazowy w godzinach szczytu to 10 minut, co niewątpliwie wpływa na atrakcyjność oferty komunikacji miejskiej.

5. TRANSPORT

Bazowa częstotliwość na łódzkiej sieci komunikacji miejskiej utrzymuje się na niskim poziomie w stosunku do innych miast. Głównym założeniem łódzkiej reformy komunikacyjnej z 2017 roku był bazowy takt 12 minutowy.

Porównując podstawową liczbę kursów na sieci tramwajowej w 2024 roku widać, że jesteśmy jednym z niewielu ośrodków, gdzie w godzinach szczytu trzeba czekać na tramwaj 15 minut. W innych zdecydowano się na zaoferowanie pasażerom podobnej lub większej liczby kursów co przed pandemią, pomimo sporej liczby prac remontowych. Diagram poniżej przedstawia ilość odjazdów w ciągu godziny w szczycie przy obowiązującym takcie linii tramwajowej.

Warszawa – 4 (linie główne) lub 8 (linie pomocnicze)

Kraków – 7,5 (linie główne) lub 15 (linie pomocnicze)

Poznań – 10

Gdańsk – 10

Wrocław – 12

Szczecin – 12

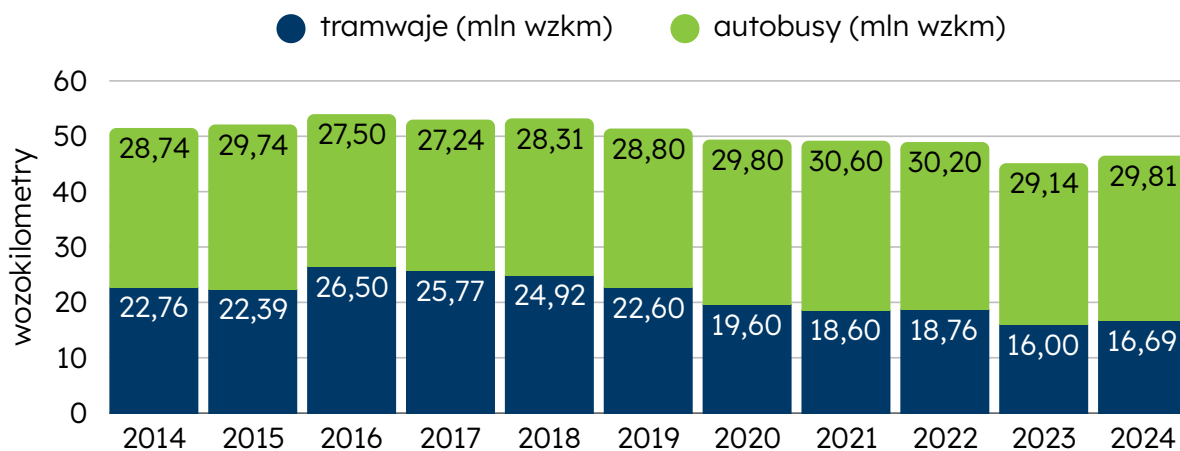

Łódź – 15

5. TRANSPORT

Praca przewozowa wykonywana przez łódzkie MPK

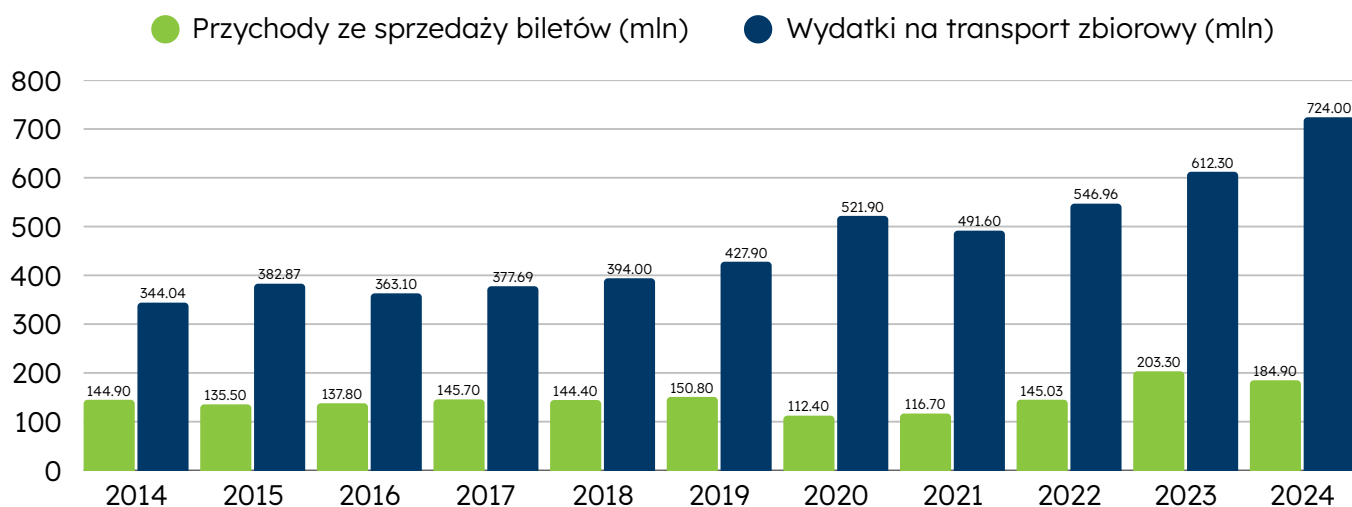

Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

Mimo przeznaczenia aż 724 mln zł na transport zbiorowy w 2024 r., komunikacja zbiorowa ma do zaoferowania niski poziom usług. Niedostateczna częstotliwość kursów, zawodność i awaryjność, niska punktualność, chaos rozkładowy, długi czas przejazdu wynikający z braku priorytetu oraz słaby stan torowisk skutecznie zniechęcają mieszkańców do korzystania ze zbiorkomu.

Na poniższym wykresie widzimy trend spadającego pokrycia kosztów transportu publicznego wpływami ze sprzedanych biletów. W 2024 roku było to jedynie 185 mln zł, co odpowiadało za 25% wydatków przeznaczonych na ten cel. Jeszcze dekadę temu dochody z biletów pokrywały 42% kosztów funkcjonowania komunikacji publicznej w Łodzi. Dla porównania, w 2024 w Poznaniu ten wskaźnik wyniósł 38%, a we Wrocławiu 25,6%.

Bilans finansowania komunikacji zbiorowej w Łodzi

Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

5. TRANSPORT

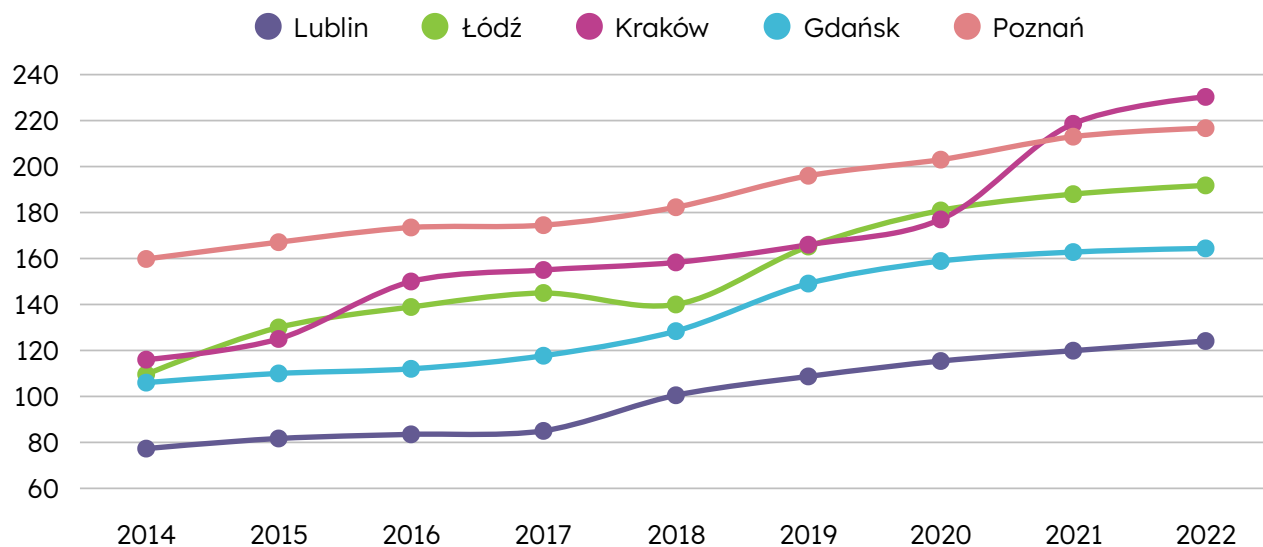
Miasto systematycznie rozbudowuje sieć dróg rowerowych. Jej sumaryczna długość wzrosła ze 116 km w roku 2014 do 278 km w 2024, co oznacza wzrost o 139%. Pojawiły się nowe fragmenty dróg rowerowych oraz dróg pieszorowerowych (Przybyszewskiego, Zakładowa, Rewolucji 1905 r.), o które zabiegali mieszkańcy, uzupełniając odcinki zbudowane wcześniej.

Łódź nie posiada strategii rozwoju ruchu rowerowego, nie ma spójnej wizji rozwoju sieci infrastruktury rowerowej, szczególnie w centrum. Przy realizacji inwestycji w niewielkim stopniu uwzględnia się potrzeby rowerzystów. Realizacja projektów rozbudowy infrastruktury jest chaotyczna, nie nakierowana na rzeczywistą poprawę oraz często powoduje konflikty z innymi uczestnikami ruchu.

Rozbudowa infrastruktury rowerowej jest często rezultatem wniosków do Budżetu Obywatelskiego, których realizacja była dokonywana z dużym opóźnieniem, wynikającą między innymi z dużego oporu miejskich urzędników odpowiedzialnych za organizację i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Dedykowana infrastruktura rowerowa nie tworzy spójnej sieci (przerwy występują szczególnie w Śródmieściu, ale także na osiedlach, gdzie brakuje np. przejazdów rowerowych). Nawet wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych istnieją braki, co zniechęca część mieszkańców do wyboru tego środka transportu.

Niestety, przez brak badań ruchu nie wiadomo, jak nowe inwestycje w drogi rowerowe wpływają na zachowania transportowe łodzian.

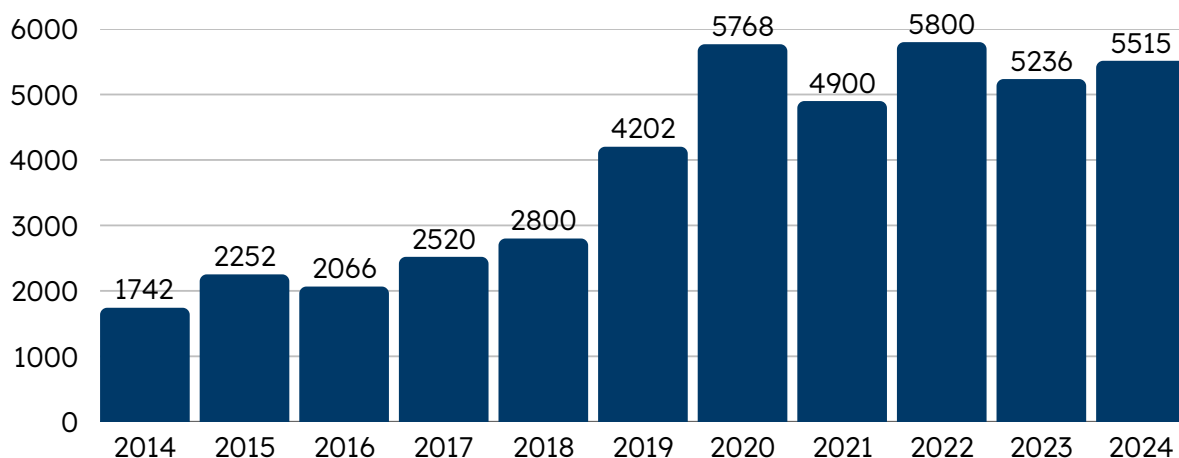
Długość dróg rowerowych w miastach

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

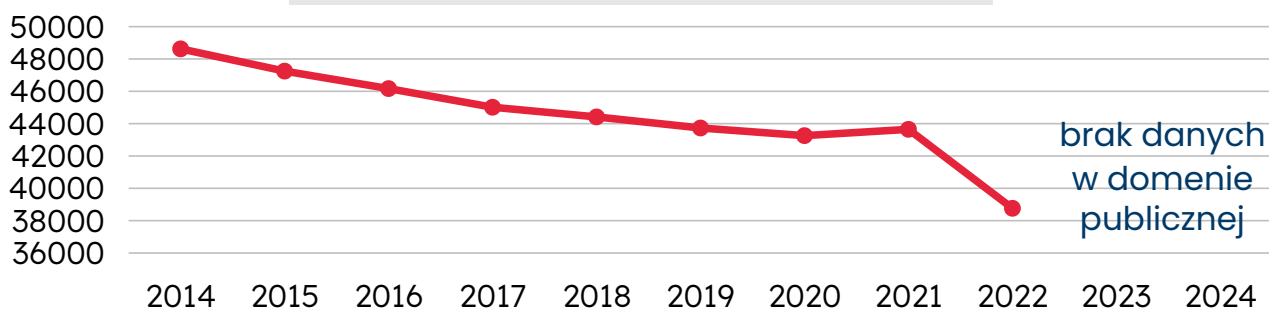
6. MIESZKALNICTWO

Mieszkania oddane do użytku w Łodzi ogółem

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba mieszkań w zasobie gminy w Łodzi

Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

Ważnym problemem dotyczącym łódzian jest kryzys mieszkaniowy. Rynek deweloperski, choć aktywny i notujący wysoką liczbę oddawanych do użytku mieszkań, nie zawsze odpowiada na potrzeby wszystkich grup społecznych. Znaczna część nowo budowanych mieszkań to tzw. 'produkty inwestycyjne'. Są to lokale często kupowane w celach lokaty kapitału, a nie jako docelowe miejsce zamieszkania. Co więcej, w Łodzi występuje silna dominacja podaży mieszkań najmniejszych. W efekcie, pomimo pozornego wzrostu podaży, rynek ten nie rozwiązuje problemu braku dostępnych i przystępnych cenowo mieszkań dla mieszkańców z niskimi i średnimi dochodami.

Kluczową rolę w zapewnieniu mieszkań po przystępnych cenach powinno odgrywać miasto, prowadząc aktywną politykę mieszkaniową. Oznacza to nie tylko remontowanie i utrzymywanie istniejącego zasobu komunalnego, ale również jego sukcesywne powiększanie. Niestety, w Łodzi obserwujemy trend wyprzedaży zasobu komunalnego, co dodatkowo ogranicza możliwości miasta w zakresie interwencji na rynku mieszkaniowym.

6. MIESZKALNICTWO

Przykładowo, z szumnych zapowiedzi w 2021 r. budowy kilku nowych bloków o łącznej liczbie 316 mieszkań, do końca 2024 r. oddano jeden przy ul. Wysokiej 30, w którym znajduje się 49 mieszkań. W tym czasie Wrocław wybudował 300 mieszkań, a Poznań 199. Liczby te każą się zastanowić dlaczego Łódź tak mocno odstaje w zaspakajaniu potrzeb mieszkaniowych, mając na barkach ciężar nierozwiązanego problemu wyludniania się miasta.

Inwestycje w Łodzi. UMŁ i WTBS zbudują ponad 200 mieszkań komunalnych do 2024 r. Z ekologicznymi rozwiązaniami

INWESTYCJE W ŁODZI 19.08.2021, 14:08

Lena Gontarek

• UMŁ i WTBS budują mieszkania komunalne przy ul. Nawrot 98 (Fot. UMŁ)

Z podobną kwestią wyludniania mocowało się małe miasteczko Karlino, które postawiło na odwrócenie tego trendu poprzez rozwój budownictwa komunalnego. W chwili obecnej dzierży palmę pierwszeństwa w liczbie mieszkań na 1000 mieszkańców i przyciąga tym ludzi w wieku produkcyjnym.

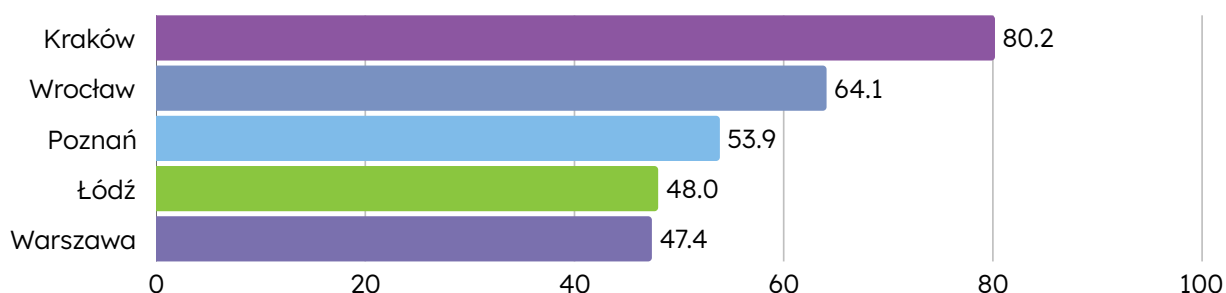
Pozostały obecnie wolny zasób mieszkań komunalnych w Łodzi, mimo prowadzonych remontów, nie zachęca do przeprowadzki. Portfel mieszkań miejskich jest zdekapitalizowany i w dużej części substandardowy (nadal blisko 14 tysięcy mieszkań nie posiada toalet!). Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych jest jednym z ustawowych, podstawowych zadań własnych gminy, co powinno mieć odzwierciedlenie w aktywnym uczestnictwie w rynku wynajmu lokali.

W 2024 roku Polski Związek Firm Deweloperskich ogłosił wyniki swojego corocznego rankingu Miast Przyjaznych Deweloperom, w którym Łódź zajęła zaszczytne pierwsze miejsce.

6. MIESZKALNICTWO

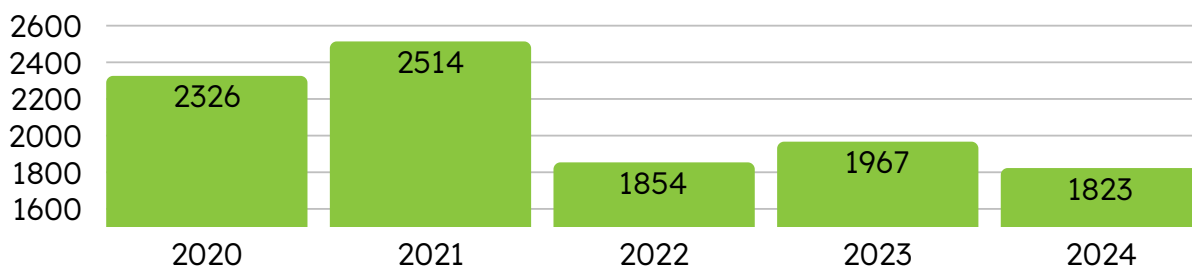
W ostatniej dekadzie dokonał się znaczący postęp stopniu pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, który wzrósł z 8,69% w 2014 r. do 48,04% w 2024 r. Podczas gdy nadal odbiegamy od większości największych miast Polski, to różnica ta jest znacząco niższa niż jeszcze kilka lat temu. Trudno nie docenić postępu w uchwalaniu nowych planów, który nie spowolnił w roku 2024. Dokumenty te natomiast uwzględniają przede wszystkim tereny peryferyjne.

Pokrycie planami miejscowymi (MPZP) w 2024 (%)

Brak planów zagospodarowania przestrzennego umożliwia pozyskiwanie inwestorom decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, ograniczając możliwości kształtowania charakteru i zakresu zabudowy.

Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Łodzi

Źródło: Raport o stanie miasta Łódź

Ten niski poziom pokrycia miasta planami miejscowymi utrudnia również realizację spójnej polityki mieszkaniowej. Brak precyzyjnych regulacji dla dużej części terenów sprzyja powstawaniu zabudowy o niskiej jakości architektonicznej i funkcjonalnej. Uniemożliwia także efektywne tworzenie zrównoważonych osiedli, które uwzględniają dostęp do komunikacji publicznej, terenów zielonych i usług publicznych.

Przez lata Łódź dominowała w liczbie pozytywnych decyzji Lex Deweloper. Jednak w 2024 roku, wraz ze zmianą na stanowisku Architekta Miasta, nastąpił zwrot w kierunku bardziej rygorystycznego podejścia do takich wniosków.

6. EDUKACJA

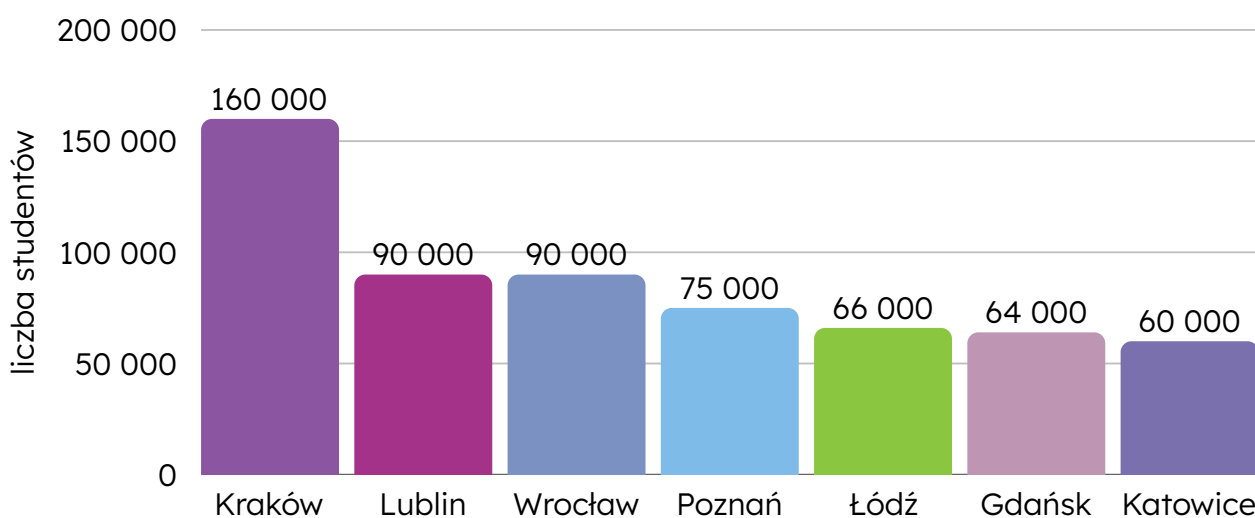
Edukacja pozostaje jednym z najważniejszych obszarów funkcjonowania Miasta Łodzi, zarówno pod względem finansowym, jak i społecznym. W 2024 roku wydatki na oświatę i wychowanie osiągnęły rekordowy poziom ponad 1,768 miliarda złotych, co stanowiło prawie 30% całkowitych wydatków miasta.

Po latach stagnacji, nastąpił znaczący wzrost wydatków inwestycyjnych w sektorze edukacyjnym. Zdecydowano o budowie przedszkoli na Olechowie i Nowosolnej. Zwiększono środki przeznaczone na budowę i modernizację placówek – m.in. szkół podstawowych i przedszkoli, osiągając poziom blisko 70 mln zł, więcej niż w latach ubiegłych. Podkreślić należy jednak, że wydatki te stanowią jedynie 4% ogólnych wydatków na edukację w naszym mieście.

Wyniki egzaminacyjne uczniów szkół podstawowych i średnich potwierdzają stabilną jakość łódzkiego systemu edukacji. Uczniowie klas ósmych osiągnęli wyniki zbliżone lub nieco wyższe niż średnia krajowa, zwłaszcza w matematyce oraz języku polskim. Maturzyści natomiast utrzymali wyniki na poziomie zbliżonym do średnich krajowych, co świadczy o dobrej kondycji miejskich szkół ponadpodstawowych, choć bez wyraźnego wyróżnienia na tle największych ośrodków akademickich w kraju.

W rankingu miast akademickich (wg liczby uczelni), Warszawa jest zdecydowanym liderem (72 uczelnie), a za nią plasują się Wrocław (25), Poznań (23) i Kraków (20). Łódź znajduje się w kolejnej grupie miast z 14 uczelniami. Odbiega to znacząco od pozostałych wielkich miast, co również ma przełożenie na migracje do miasta i liczbę studentów.

Liczba studentów w miastach w 2024 roku

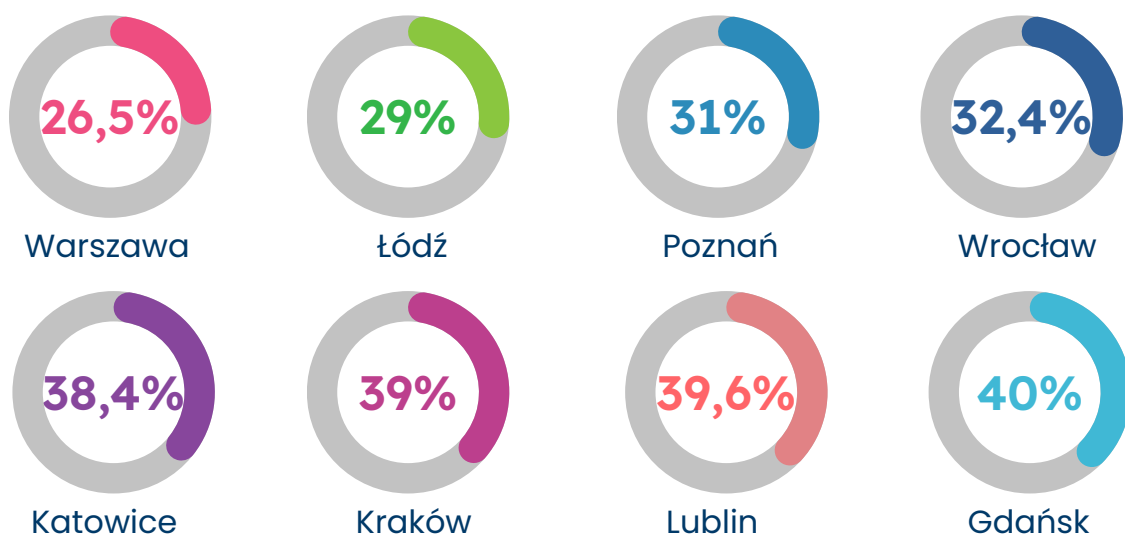
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

6. EDUKACJA

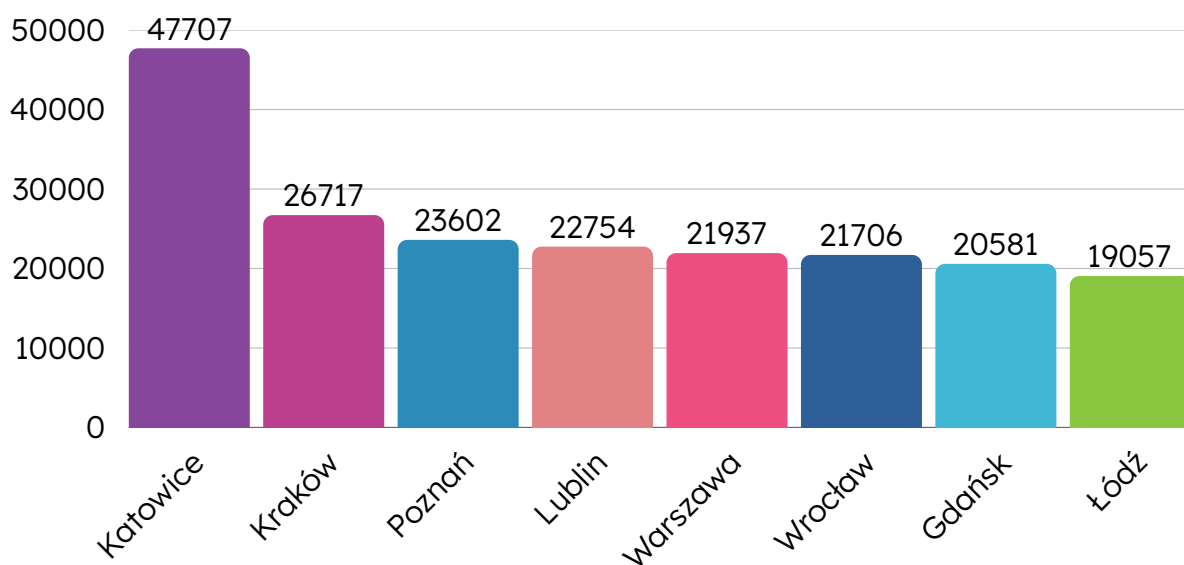
W 2024 roku miasto Łódź przeznaczyło na edukację 1,768 mld zł, co stanowiło 29% budżetu miasta. Choć w ujęciu całkowitym kwota ta jest znacząca, to przeliczając ją na jednego mieszkańca wypada ona najgorzej spośród wszystkich porównywanych dużych miast w Polsce.

Różnica w nakładach na edukację per capita między Łodzią a Katowicami czy Krakowem jest znacząca. Wydatki Łodzi są o blisko 38% niższe niż średnia z porównywanych miast, a w przypadku Katowic – aż o 61% niższe.

Procent budżetu miasta przeznaczony na edukację

Wydatki na edukację na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym (zł)

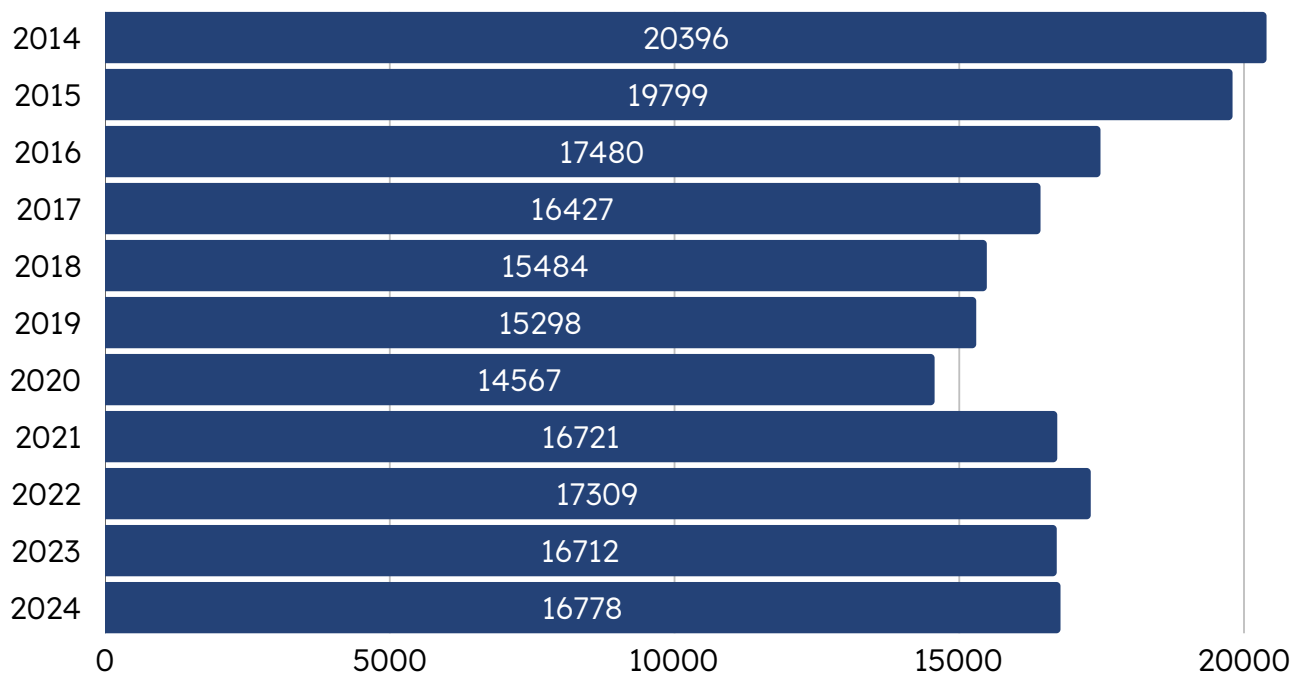

Źródło: dane z BIP miast

8. BEZPIECZEŃSTWO

Wbrew obiegowym opiniom, statystyki pokazują systematyczną poprawę bezpieczeństwa w Łodzi. Liczba odnotowanych przestępstw spadła z 20 396 w roku 2014 do 16 778 w 2024 roku, co oznacza redukcję o 18%. Według przedstawicielki Komendy Miejskiej Policji w Łodzi, "z badań przestępczości Komendy Głównej Policji wynika, że w Polsce poczucie bezpieczeństwa z roku na rok wzrasta".

Liczba odnotowanych przestępstw w Łodzi

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

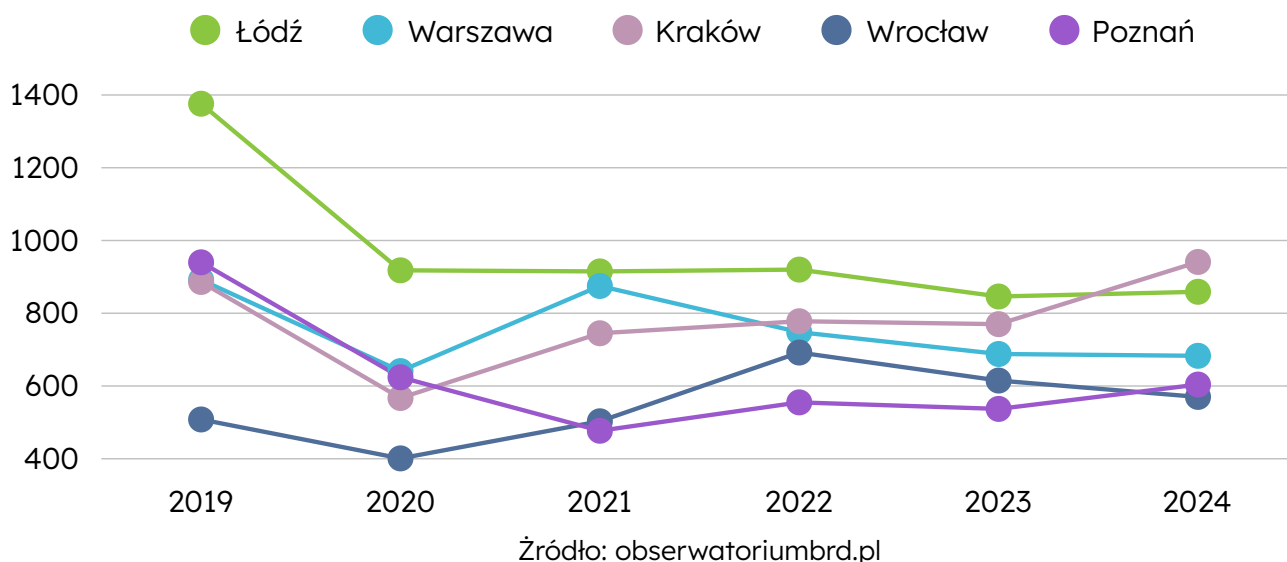
Policjanci w Łodzi wykrywają blisko 50% popełnionych przestępstw, co stanowi wzrost o około 2% w stosunku do roku poprzedniego. Systematycznie spada również liczba kradzieży samochodów – w 2022 roku odnotowano o 50 mniej takich przestępstw w porównaniu do 2021 roku.

Chociaż niektóre rankingi umieszczają Łódź na końcowych pozycjach pod względem bezpieczeństwa, eksperci podkreślają, że są to "subiektywne oceny wybranej grupy ankietowanych". W skali krajowej Łódź nie wyróżnia się negatywnie – w całej Polsce w 2024 roku odnotowano spadek przestępczości kryminalnej o 44 020 przypadków w porównaniu do 2023 roku.

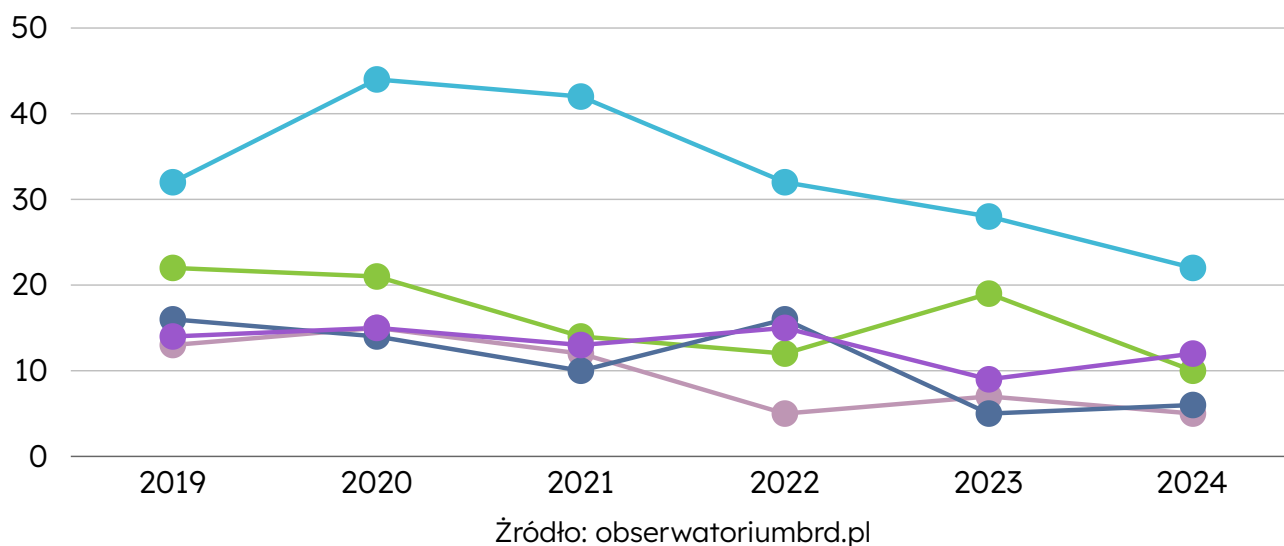
8. BEZPIECZEŃSTWO

W 2024 r. Łódź spadła na 2. miejsce w zestawieniu liczby wypadków, jednakże ich liczba względem poprzedniego roku prawie się nie zmieniła. Zmalała jednak przy tym liczba zabitych w wypadkach – w 2024 r. było to 10 osób, z tego 6 osób było pieszymi. Tylko w Warszawie zginęło więcej pieszych – 10. W Krakowie były to 2 osoby, w Poznaniu jedna. Należy w tym miejscu odnotować, że nie powstał od 4 lat dokument, który miałby być kontynuacją “Miejskiego programu poprawy bezpieczeństwa na drogach na lata 2015–2020”. Nie został również przeprowadzony żaden audyt przejść dla pieszych. Działalność miejskiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego jest mało widoczną i skupiona na działaniach edukacyjnych. Przy ciągle wysokiej liczbie zgonów drogowych, działania poprawiające bezpieczeństwo winny być bardziej zintensyfikowane.

Liczba wypadków drogowych

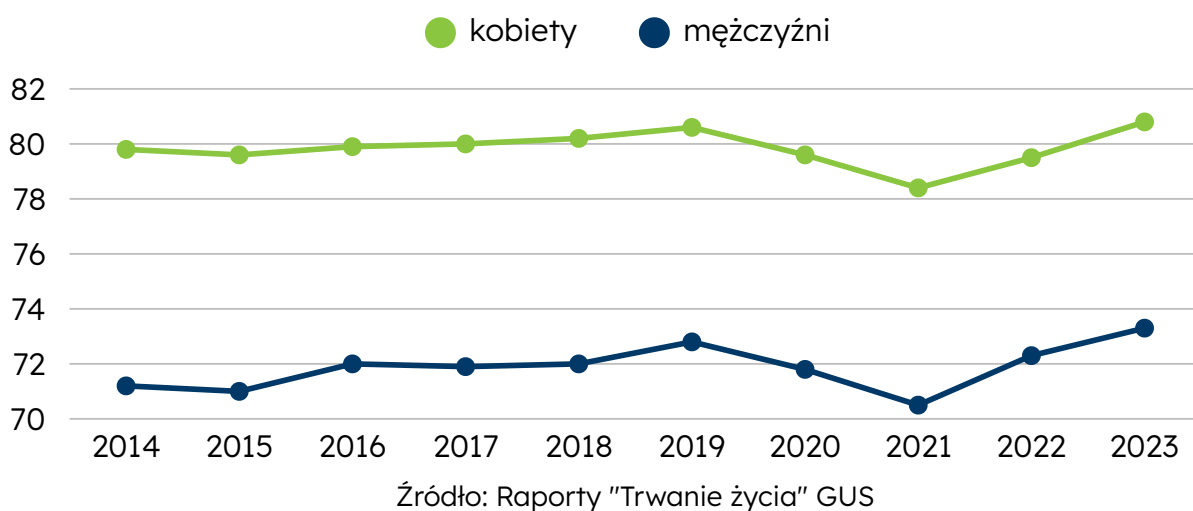
Liczba zabitych w wypadkach drogowych

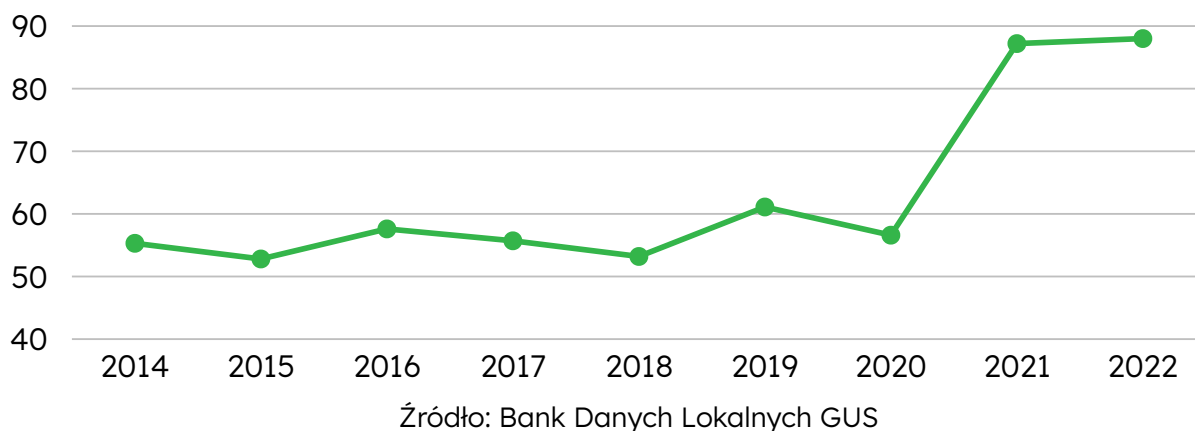
9. OCHRONA ZDROWIA

Średnia długość życia mieszkańców po kryzysie związanym z pandemią COVID w 2020 r. sukcesywnie rośnie. Duży wpływ może mieć na to znacząco zwiększona liczba lekarzy w naszym mieście. Świadczyłoby to o łatwiejszym i szybszym dostępie do diagnozy i leczenia. Ranking Business Insider dał Łodzi w zakresie dostępu do lekarza NFZ najwyższe miejsce i tym samym potwierdził tę pozytywną tendencję.

Średnia długość trwania życia w latach

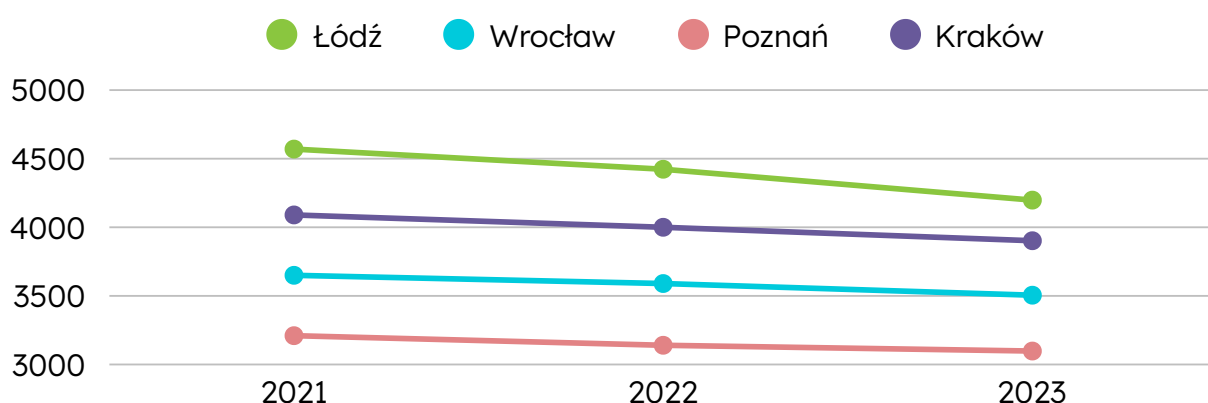
Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

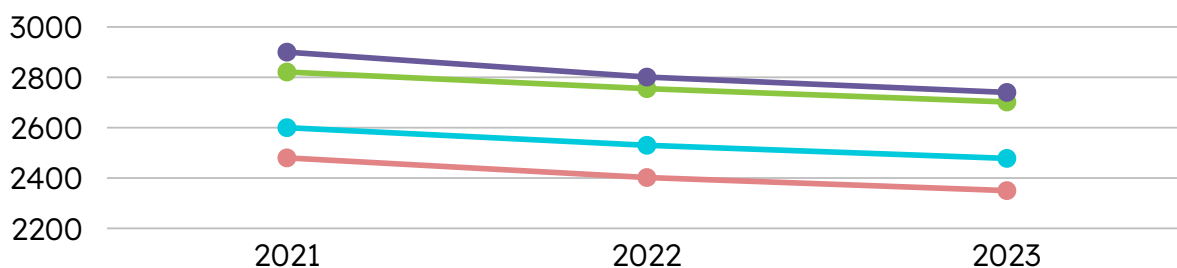
9. OCHRONA ZDROWIA

Analiza danych dotyczących przyczyn zgonów w latach 2021–2023 ukazuje niepokojący trend. W kategoriach zgonów z powodu nowotworów, chorób układu krążenia oraz chorób układu oddechowego, Łódź konsekwentnie odnotowuje najwyższą liczbę przypadków spośród porównywanych miast (Wrocław, Poznań, Kraków). Ta wyraźna dysproporcja wskazuje na pilną potrzebę zintensyfikowania działań w zakresie profilaktyki, wczesnego wykrywania oraz kompleksowej opieki zdrowotnej, aby sprostać wyzwaniom zdrowia publicznego w Łodzi i poprawić jakość życia mieszkańców.

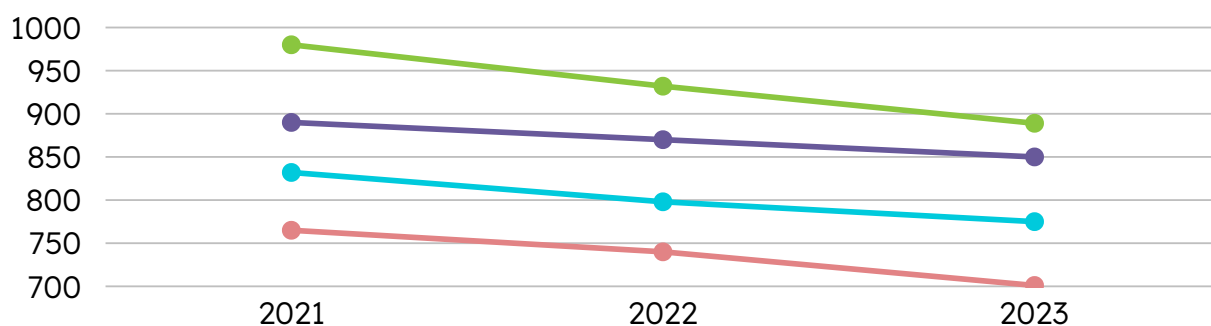
Liczba zgonów na choroby układu krążenia w miastach

Liczba zgonów na nowotwory w miastach

Liczba zgonów na choroby układu oddechowego w miastach

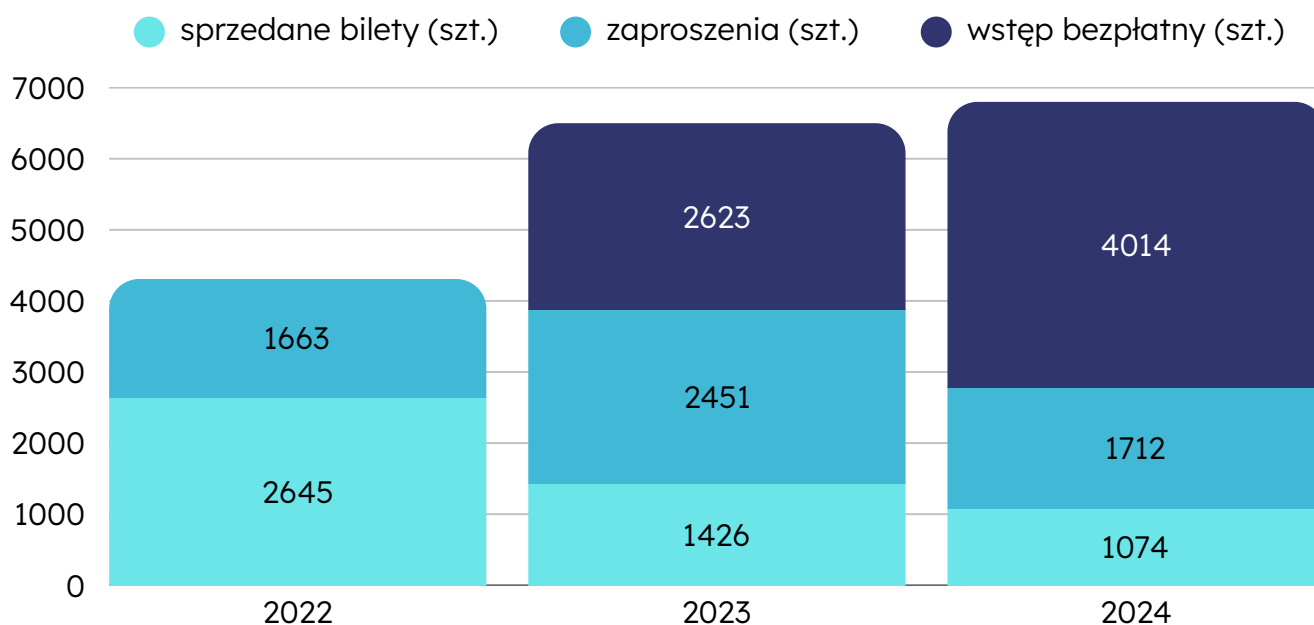
Źródło: NFZ, dane za 2024 nie są dostępne na dzień wydania raportu

10. KULTURA

Obraz łódzkiej kultury w 2024 r. prezentował się jak dotychczas – duże imprezy muzyczne uzyskiwały nieproporcjonalnie wysokie dofinansowanie z budżetu miasta. Tymczasem stosunkowo niewielkie środki przeznacza się na rozwój lokalnej kultury skierowanej przede wszystkim do mieszkańców. Zwrócić też trzeba uwagę na bardzo niską promocję wydarzeń domów kultury, bibliotek w wydawanej 3 razy w tygodniu gazecie Łódź.pl, która miała służyć informowaniu mieszkańców o sprawach miasta. Do wielu mieszkańców nie dociera zatem informacja o odbywających się wydarzeniach kulturalnych w ich okolicy.

Za przykład niezbyt racjonalnego rozdysponowania publicznych pieniędzy niech posłuży festiwal Great September. W latach 2022–2023 r. organizowany był z dotacją w wysokości 1 250 000 zł netto, która urosła w 2024 r. do 2 200 000 zł. Jednocześnie, wpływy z biletów w 2022 r. wyniosły 360 149,10 zł brutto (tj. przed odjęciem prowizji), w 2023 r. 277 454 zł brutto, a w 2024 r. 215 946 zł brutto.

Podział wejściówek na Great September ze względu na formę

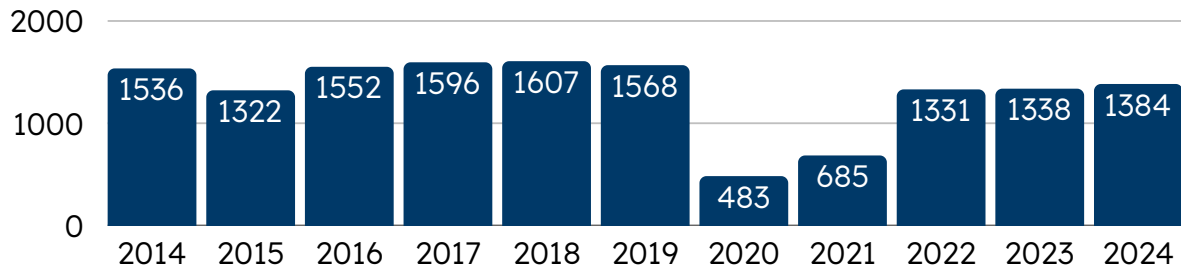
Źródło: dane organizatora w trybie dostępu do informacji publicznej

Mało oryginalny festiwal, mający sponsora w postaci dużego banku, otrzymał dotację w takiej samej wysokości jak uznany od lat Light Move Festival, nie wspominając o takich muzycznych wydarzeniach jak Międzynarodowy Festiwal Producentów Muzycznych Soundedit (650 000 zł), Ravekjavik Festiwal (100 000 zł), Letnisko na Księżym Młynie (600 000 zł) (źródło: plan dotacji na 2024, Łódzkie Centrum Wydarzeń) czy ważny tożsamościowo Festiwal Wielu Kultur (620 000 zł – wg budżetu na 2024 r.).

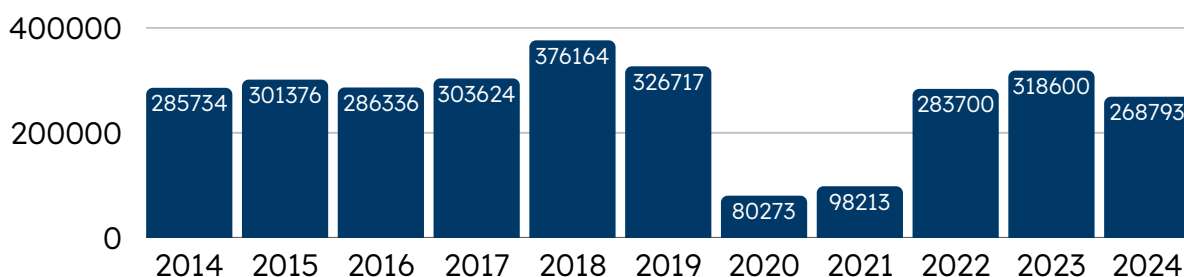
10. KULTURA

Działalność teatrów i muzeów

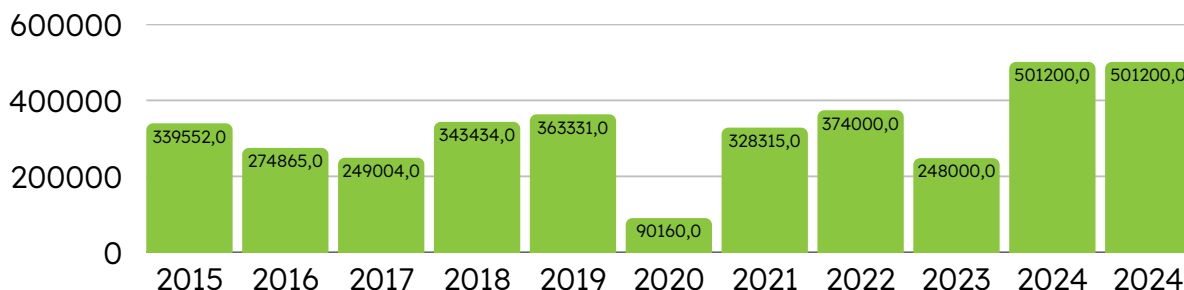
Liczba przedstawień w teatrach miejskich

Liczba widzów w teatrach miejskich

Liczba odwiedzających w miejskich muzeach

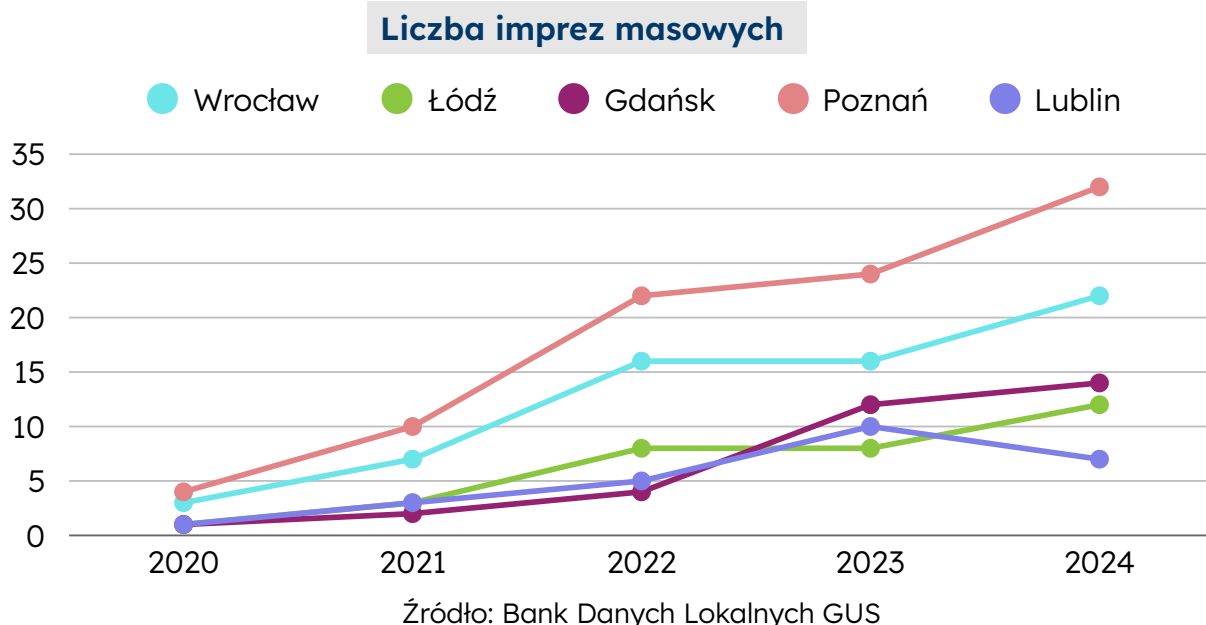
Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

W 2024 roku sektor kulturalny w Łodzi jest w dalszym ciągu w kryzysie, po okresie pandemii. Teatry organizują więcej występów, ale nie przekłada się to na wzrost publiczności, co jest szerszym trendem w kulturze. W 2024 roku wystawiono 1384 przedstawienia w teatrach miejskich. Jest to znacząca poprawa w porównaniu do najniższych wartości z lat 2020 (483) i 2021 (685), jednak nadal pozostaje poniżej poziomów sprzed pandemii, które regularnie przekraczały 1500 przedstawień (np. 1607 w 2018 roku).

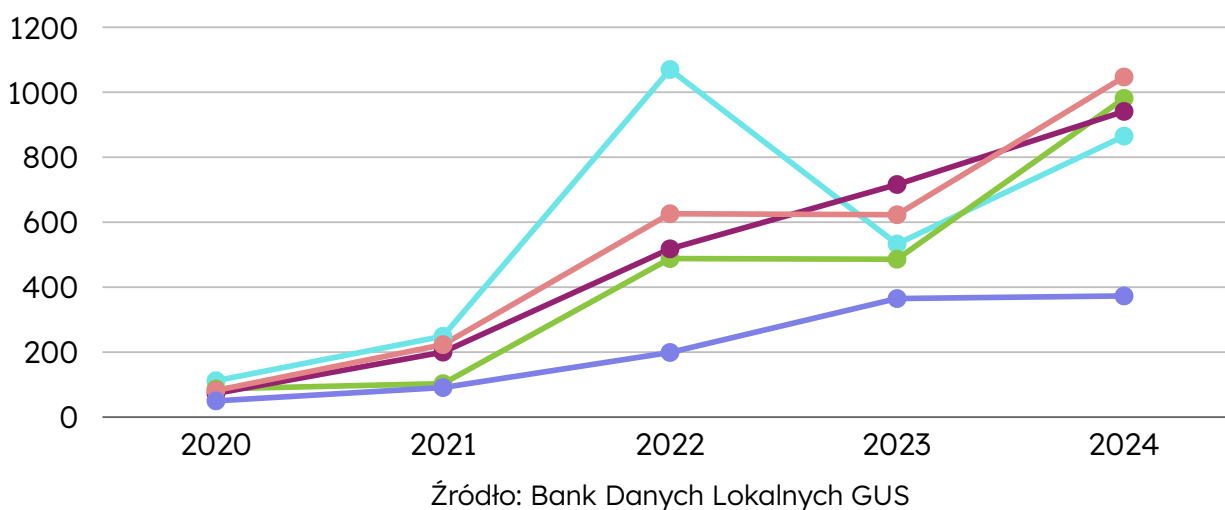
Liczba odwiedzających muzea w 2024 roku wyniosła 501 200. Jest to najwyższy wynik, znacząco przewyższający poziom sprzed pandemii, co może być przede wszystkim efektem rekordowej liczby turystów w mieście.

10. KULTURA

Imprezy masowe artystyczno-rozrywkowe

Liczba uczestników imprez masowych na 1000 mieszkańców

O stanie kultury w mieście nie powie liczba wielkich muzycznych imprez plenerowych. Co innego powyższe dane – wynika z nich, że w Łodzi na jedną instytucję kultury przypada największa liczba osób (dane za 2023), bo aż 217 tys., a jednocześnie w Łodzi mamy do czynienia z najniższą wydarzeń kulturalnych oraz najniższą liczbą uczestników wydarzeń na 1000 mieszkańców. Są to dane zatrważające, wskazujące na wielką zapaść kulturalną w Łodzi.

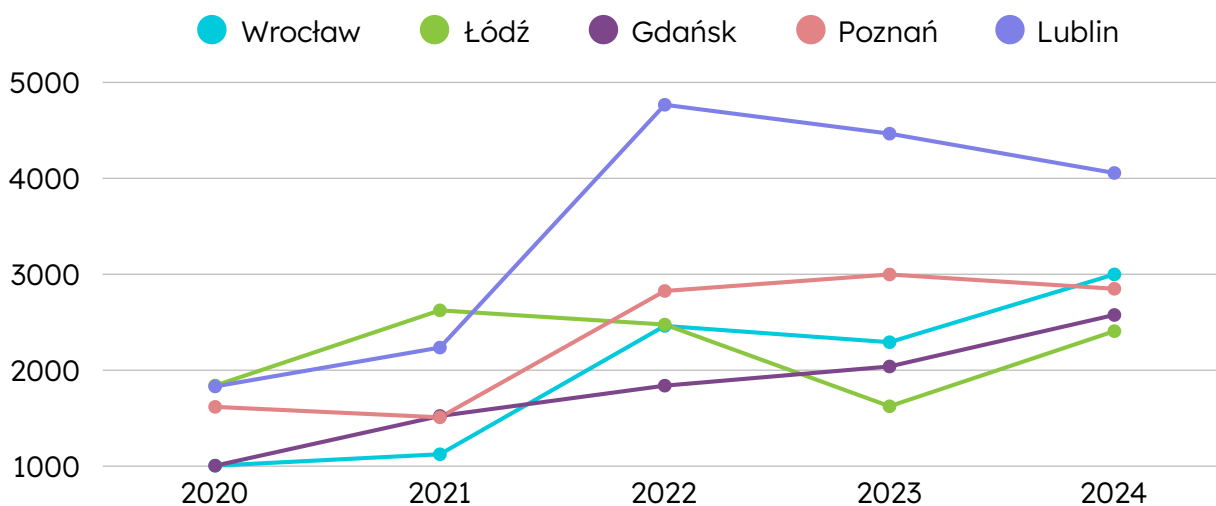
W tych porównaniach nie wzięto pod uwagę Warszawy i Krakowa, których dane znacząco odbiegają od tych 5 miast.

10. KULTURA

Imprezy centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

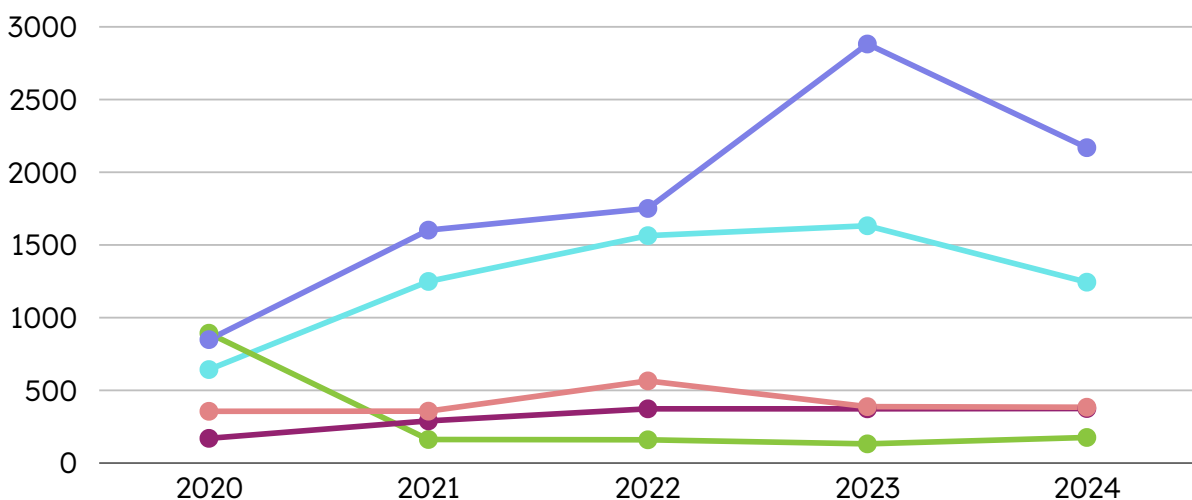
Na drugim biegunie znajdują się imprezy organizowane w szeroko pojętych domach kultury, czyli na poziomie najbardziej lokalnym. Centralizacja łódzkich domów kultury miała wpłynąć pozytywnie na ich ofertę kulturalną. Poniższe dane pokazują, że założenia reformy nie zostały zrealizowane. Co prawda w ostatnim roku liczba wydarzeń wzrosła o 783 względem roku 2023 r., ale liczba uczestników przypadająca na 1000 mieszkańców od 2021 r. utrzymuje się na stałym, niskim poziomie.

Liczba wydarzeń w ośrodkach kultury, klubach i świetlicach

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba uczestników wydarzeń w ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na 1000 mieszkańców

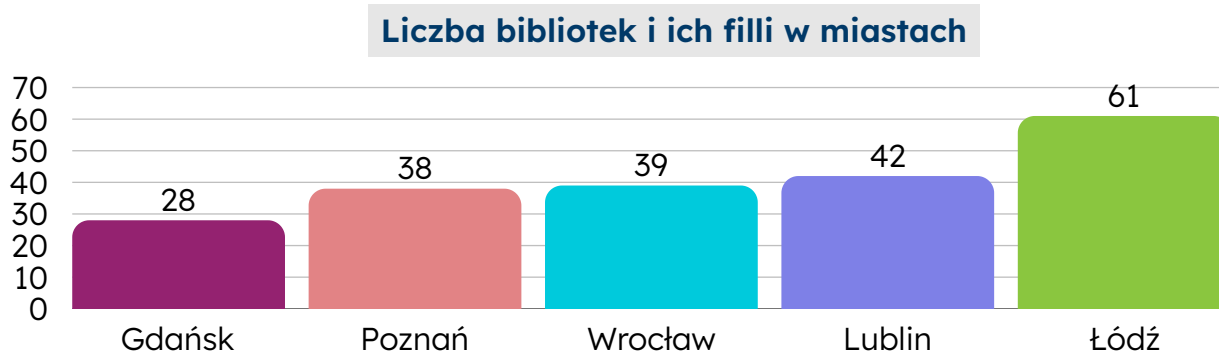
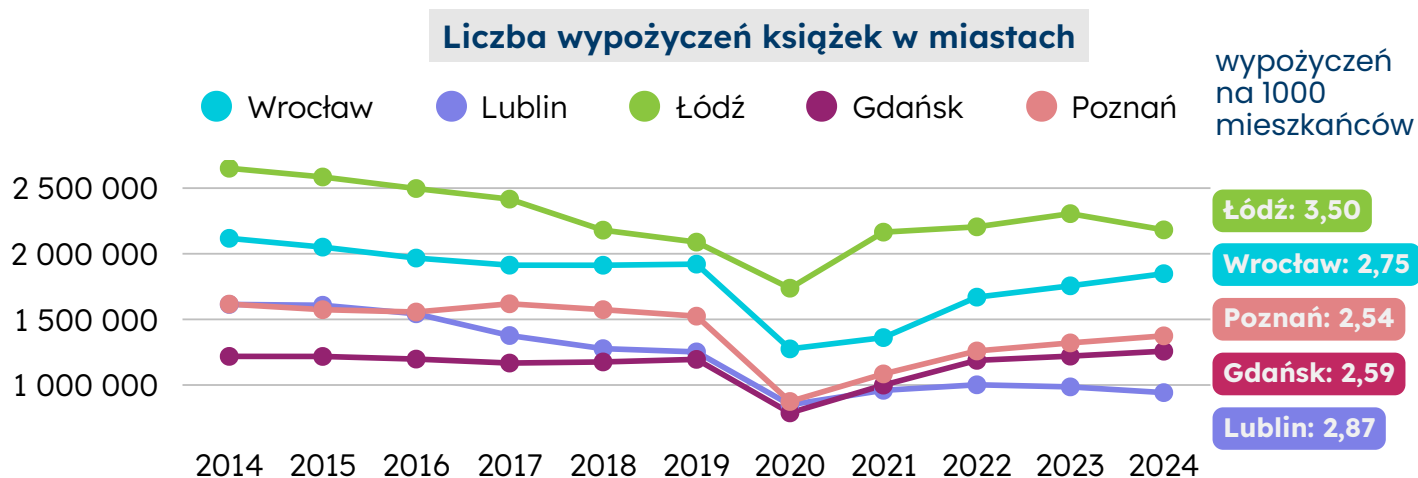

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

10. KULTURA

Biblioteki

Sytuacja lepiej wygląda w przypadku bibliotek. W Łodzi przypada 0,9 biblioteki na 10 tys. mieszkańców, co jest gorszym wynikiem jedynie od Lublina (1,3) oraz Warszawy (1,1). Dobra dostępność bibliotek i bogata oferta najnowszych publikacji wydawniczych, skutkuje wysokim poziomem wypożyczeń. Niestety, w 2024 roku ich liczba zaczęła spadać (podobnie jak w Lublinie), w przeciwieństwie do np. Wrocławia, Gdańska i Poznania.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Kluby seniora

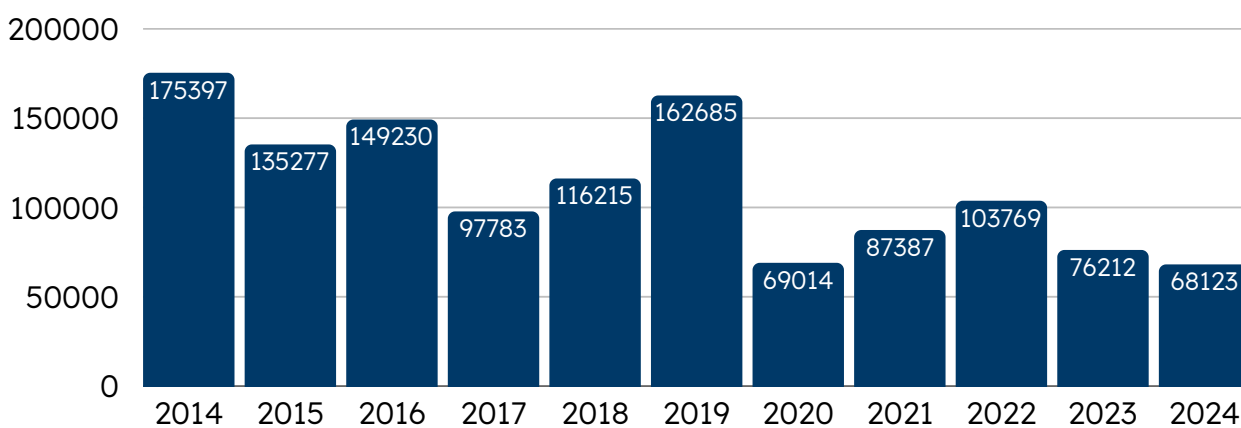
Miasto Łódź prowadzi 9 Centrów Zdrowego i Aktywnego Seniora, a na terenie miasta działa ok. 26 klubów seniora (wg danych UMŁ), które najczęściej są organizowane przez spółdzielnie oraz NGOsy. Dla porównania, we Wrocławiu istnieje 48 klubów seniora działających przy radach osiedli oraz 43 kluby i 25 projekty prowadzone przez organizacje pozarządowe. W Poznaniu działają 84 kluby seniora, w tym 4 przy instytucjach kultury, zaś w Krakowie znajduje się 58 Centrów Aktywności Seniora.

Mając na względzie szybko starzejące się społeczeństwo Łodzi, aktywizacja osób starszych powinna być na liście priorytetów Miasta.

11. BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet Obywatelski w Łodzi, niegdyś sztandarowy przykład miejskiej partycypacji, przeszedł w ostatnich latach istotne zmiany. Wpłynęły one zarówno na jakość procesu, jak i jego odbiór społeczny. Zmieniono m.in. zasady głosowania – ograniczono możliwość oddawania głosów papierowych, w szczególności tzw. zbiorczych list przynoszonych z instytucji, takich jak szkoły czy domy kultury. Zastąpiły je głosy oddawane w punktach stacjonarnych oraz online, co miało na celu zwiększenie przejrzystości i ograniczenie nadużyć. Ta reforma, choć pozytywna z perspektywy jakości demokracji – mogła wpłynąć na znaczne obniżenie liczby oddanych głosów. W tym sensie, spadek frekwencji w kolejnych latach można interpretować jako urealnienie zaangażowania obywatelskiego.

Liczba głosujących w Budżecie Obywatelskim

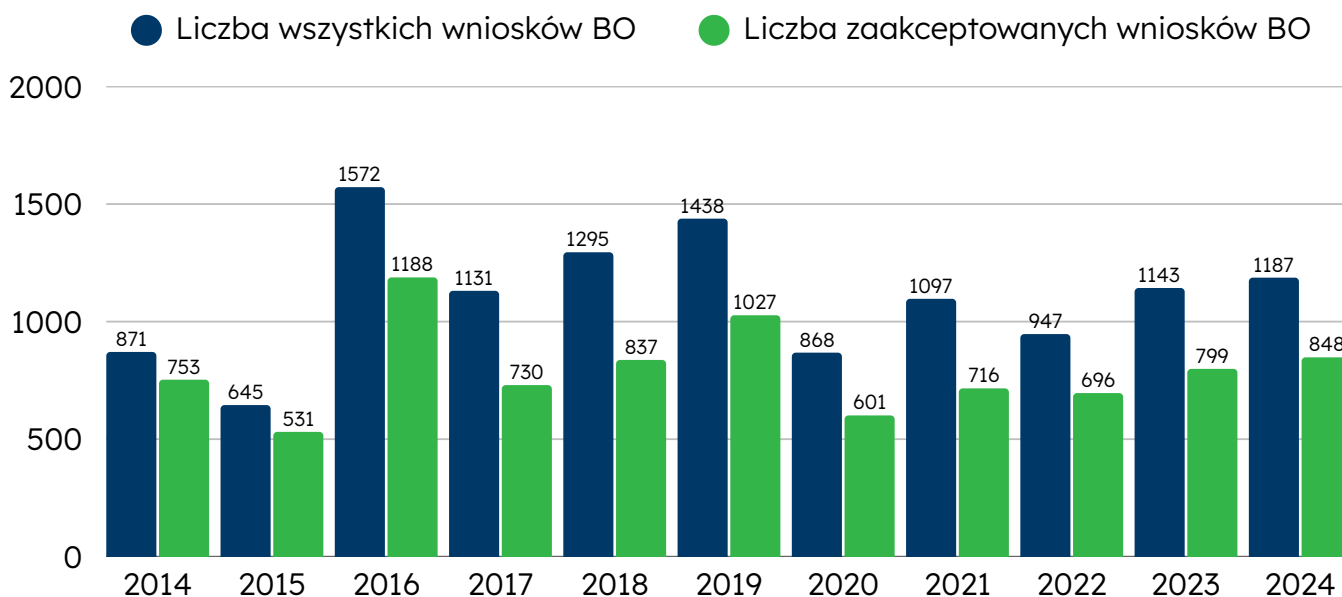

Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

Mimo tej korekty proceduralnej, w ostatnich latach Budżet Obywatelski w Łodzi wyraźnie traci impet. Liczba głosujących systematycznie maleje, a mechanizm, który jeszcze niedawno był chwalony za swój zasięg i potencjał mobilizacyjny, dziś wymaga ponownego przemyślenia. Choć formalnie BO wciąż funkcjonuje, coraz trudniej traktować go jako narzędzie masowej partycypacji – staje się on polem działania dla stałej, ograniczonej grupy najbardziej aktywnych mieszkańców.

Liczba głosujących spadła dramatycznie – z 175 tys. w 2014 roku do zaledwie 68 tys. w roku 2024, czyli o ponad 60% w ciągu dekady. Spadek ten nie został zatrzymany nawet po ustabilizowaniu zasad głosowania – każda kolejna edycja po 2019 roku przynosi raczej stagnację niż odbudowę zaufania mieszkańców do tego narzędzia. I choć może to oznaczać, że wcześniej frekwencja była zawyżona przez mechanizmy głosowania zbiorczego, to brak wzrostu po reformie również wymaga refleksji.

11. BUDŻET OBYWATELSKI

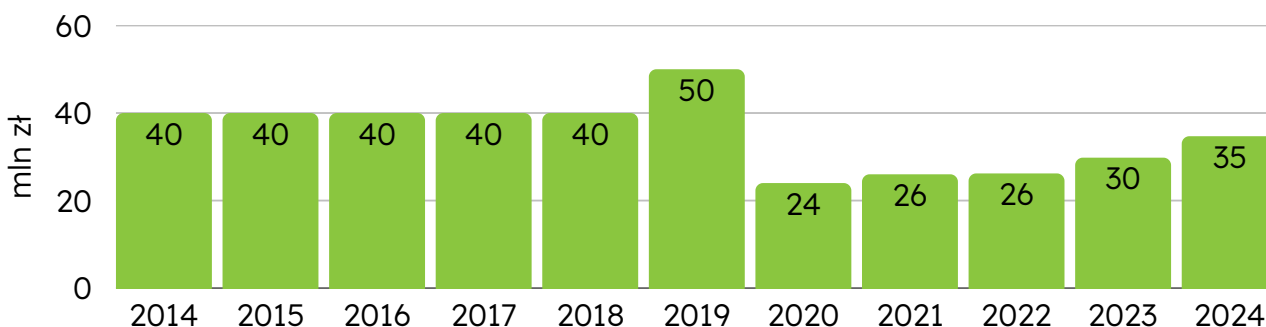

Źródło: Raporty o stanie miasta Łodzi

Ten trend jest szczególnie niepokojący w kontekście faktu, że liczba projektów zgłaszanych przez mieszkańców pozostaje stosunkowo wysoka – co roku jest ich kilkaset, do nawet ponad tysiąca propozycji. To oznacza, że aktywne grupy mieszkańców nadal widzą w BO narzędzie dla realizacji lokalnych pomysłów, ale coraz mniejszy odsetek ogółu mieszkańców uważa, że warto w tym procesie uczestniczyć. Mówiąc inaczej – aktywni pozostają tylko najbardziej zaangażowani, podczas gdy reszta mieszkańców zachowuje dystans.

Budżet samego BO również nie daje jasnych sygnałów stabilności i zaufania ze strony władz miasta. Po latach, w których przeznaczano na niego ok. 40 mln zł rocznie, i rekordowej edycji w 2019 r. (50 mln zł), w latach 2020–2022 nastąpiło radykalne obniżenie środków do zaledwie 24–26 mln zł. Dopiero w 2023 r. budżet częściowo zwiększono (30 mln zł), w 2024 r. ponownie do 35 mln zł. Jednak w warunkach galopującej inflacji i rosnących kosztów inwestycji oznacza to de facto ograniczenie możliwości realnego wpływu mieszkańców.

Kwota przeznaczona w budżecie miasta Łodzi na Budżet Obywatelski

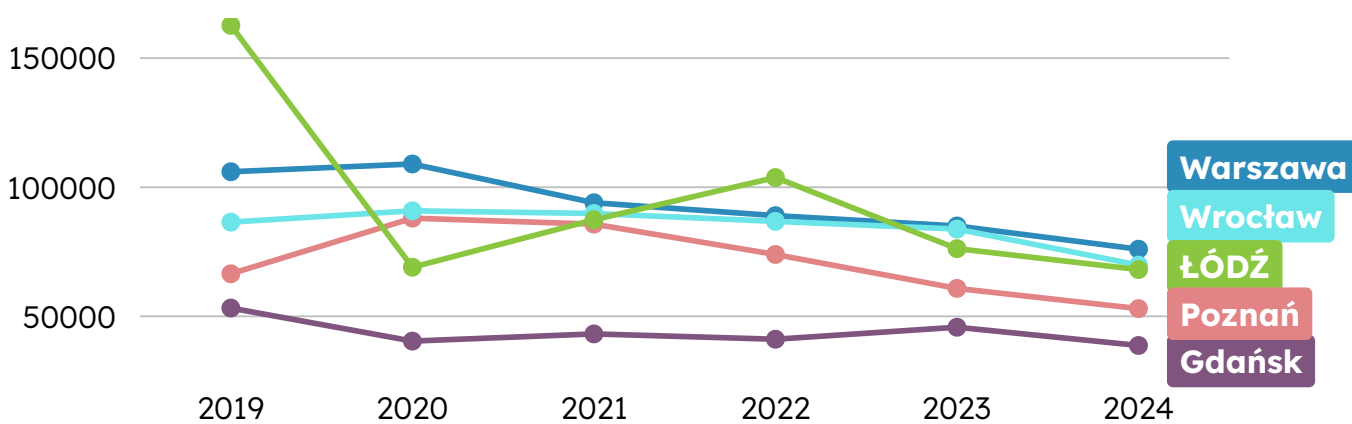
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

11. BUDŻET OBYWATELSKI

Mechanizm BO w Łodzi stoi dziś więc przed wyzwaniem nie tyle formalnym, co społecznym: jak utrzymać zaufanie mieszkańców do narzędzia, które – mimo wciąż wysokich nakładów – traci na popularności. Spadek liczby głosujących nie jest zjawiskiem wyłącznie łódzkim – podobne tendencje widać także w Warszawie, Wrocławiu czy Poznaniu.

Na tle tych miast Łódź nadal wypada całkiem dobrze, szczególnie jeśli uwzględnimy różnice w liczbie ludności: 68 tysięcy głosów w 2024 roku to nadal wynik porównywalny do frekwencji w większych ośrodkach, takich jak Kraków czy stolica. Mimo to, ciągła tendencja spadkowa, utrzymująca się mimo ustabilizowanych zasad i wysokiego budżetu, powinna być poważnym sygnałem ostrzegawczym – zarówno dla urzędników, jak i dla wszystkich, którym zależy na jakości miejskiej partycypacji.

Liczba głosujących w Budżecie Obywatelskim w miastach

Źródło: Raporty o stanie poszczególnych miast

Władze miasta zamiast realnie reagować na spadek zainteresowania, skupiają się głównie na komunikatach o rekordowej liczbie oddanych głosów lub złożonych wniosków. Tymczasem wiadomo, że liczba wirtualnych kliknięć nie jest równoznaczna z rzeczywistym udziałem obywateli. Mechanizmy umożliwiające wielokrotne głosowanie na różne projekty przez jedną osobę mogą zawyżać statystyki, jednakże nie przekładają się na autentyczne zaangażowanie mieszkańców.

Jeżeli w najbliższych latach nie zostanie podjęta dyskusja nad tym, jak BO może być znów narzędziem masowej, a nie pozorowanej partycypacji – proces ten będzie dalej marginalizowany. Mieszkańcy potrzebują poczucia, że ich głos się liczy, że projekty nie są odrzucane arbitralnie, a zasady są zrozumiałe i uczciwe. Łódź wciąż ma potencjał, by być liderem partycypacji – ale musi znów na to zapracować.

12. CO DALEJ?

Na koniec, przedstawiamy pięć kluczowych rekomendacji, których wdrożenie może znacząco przyczynić się do poprawy kondycji Łodzi w długim terminie:

1

Odwrócenie trendu suburbanizacji i wzmocnienie polityki "rozwoju do wewnątrz"

- **Intensyfikacja programów rewitalizacyjnych:** kontynuowanie i rozszerzanie działań rewitalizacyjnych, z naciskiem na poprawę jakości wykonawstwa remontów (np. przeciwdziałanie zagrzybieniu, racjonalne podejście do systemów ogrzewania – preferowanie podłączenia do miejskiej sieci CO, gdzie to możliwe). Celem powinno być stworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania w istniejącej tkance miejskiej.
- **Aktywna polityka mieszkaniowa miasta:** zatrzymanie wyprzedaży zasobu komunalnego i aktywne jego powiększanie oraz remontowanie. Miasto powinno zwiększyć dostępność mieszkań po przystępnych cenach dla mieszkańców, zwłaszcza w obliczu rosnących cen rynkowych i tendencji deweloperów do budowania "produktów inwestycyjnych".
- **Współpraca metropolitalna:** zacieśnienie współpracy z gminami ościennymi w zakresie planowania przestrzennego i podziału obciążeń wynikających z rozwoju metropolitalnego, aby efektywnie zarządzać rozlewaniem się miasta i jego konsekwencjami.
- **Zwiększenie pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz efektywne wykorzystanie Zintegrowanych Planów Inwestycyjnych (ZPI):** możliwi to bardziej spójne i efektywne planowanie zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury, zapobiegając konfliktom przestrzennym oraz zapewniając odpowiedni dostęp do usług i komunikacji.

2

Wzmocnienie zdrowia publicznego i poprawa jakości życia mieszkańców

- **Kompleksowa strategia zdrowotna oraz wzmożone działania profilaktyczne:** opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zdrowotnej, ukierunkowanej na redukcję liczby zgonów z powodu nowotworów, chorób układu krążenia i chorób układu oddechowego, a także zintensyfikowanie programów profilaktycznych, badań przesiewowych i kampanii edukacyjnych.
- **Poprawa jakości środowiska:** działania mające na celu poprawę jakości powietrza, co może przyczynić się do redukcji chorób układu oddechowego.

12. CO DALEJ?

3

Zarządzanie oparte na danych

- **Systematyczne zbieranie i analiza danych:** miasto powinno zintensyfikować i zinstytucjonalizować proces systematycznego zbierania, analizowania i udostępniania danych we wszystkich kluczowych obszarach funkcjonowania. Dane te, podobne do przedstawionych w niniejszym raporcie, powinny stanowić podstawę do podejmowania decyzji.
- **Regularna ocena skuteczności polityk:** wdrożenie ram dla regularnej oceny skuteczności realizowanych polityk i programów, z wykorzystaniem jasno zdefiniowanych wskaźników, co pozwoli na bieżącą korektę działań i alokację zasobów tam, gdzie przynoszą największe efekty.

4

Zrównoważony rozwój transportu publicznego i infrastruktury

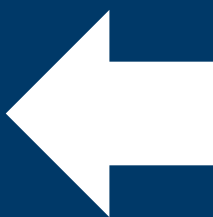
- **Priorytetyzacja transportu zbiorowego:** wzmocnienie roli transportu publicznego, zwłaszcza w świetle problemów wynikających z suburbanizacji (dojazdy do pracy, szkoły). Oznacza to inwestycje w tabor, rozbudowę sieci, zwiększenie częstotliwości kursów oraz integrację z systemami biletowymi gmin ościennych.
- **Rozwój infrastruktury dla transportu aktywnego:** kontynuacja intensyfikacji budowy bezpiecznej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów, włączając w to tworzenie spójnej sieci dróg rowerowych i poprawę stanu chodników.

5

Zwiększenie autentycznej partycypacji społecznej i zaufania do Budżetu Obywatelskiego

- **Refleksja nad mechanizmami Budżetu Obywatelskiego:** krytyczna ocena obecnych zasad i mechanizmów BO, aby przeciwdziałać symbolicznemu charakterowi partycypacji i zwiększyć autentyczne zaangażowanie mieszkańców.
- **Wprowadzenie przejrzystych i uczciwych zasad:** zapewnienie, że głos mieszkańców jest liczony w sposób rzetelny, a projekty są oceniane w sposób zrozumiały i sprawiedliwy, bez arbitralnych odrzuceń, co ma na celu odbudowę zaufania i poczucia wpływu mieszkańców na decyzje miasta.

**Dziękujemy za wnikliwe
przeczytanie raportu oraz
nieustanne wspieranie naszych
działań!**

**Link do interaktywnego
dashboardu z większą
liczbą danych**

Dane zawarte w Raporcie pochodzą z:

- Banku Danych Lokalnych GUS,
- Bazy Demograficznej,
- SMUP (Systemu monitorowania usług publicznych),
- Raportów o stanie miasta Łodzi 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 r.;
- Informatorów Urzędu Statystycznego w Łodzi,
- Raportów o rynku biurowym,
- Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych,
- Stystyki miast (GUS)
- obserwatoriumbrd.pl.
- TomTom Traffic Index 2024
- Puls Gdańska 2023

**Stowarzyszenie
Łódź Cała Naprzód!**

www.lodzcalanaprzod.pl
www.facebook.com/lodz.calanaprzod
www.instagram.com/lodz.calanaprzod

Możesz nas wesprzeć na buycoffee.to/lodz.calanaprzod